

Hållbara Sverige

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2000/01:38 Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling jämte 37 motionsyrkanden. Samtliga motionsyrkanden avstyrks, bl.a. med hänvisning till vad som redovisas i skrivelsen, riksdagens tidigare uttalanden i frågorna samt pågående arbete på området.

I betänkandet finns 19 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	7
Utskottets överväganden	7
Redovisningen av arbetet med ekologiskt hållbar utveckling.....	7
En hållbar utveckling m.m.....	9
Näringsliv	14
Energipolitik.....	16
Miljöskatter m.m.	19
Transporter m.m.	22
Internationellt samarbete m.m.	25
Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	32
Reservationer.....	34
1. Funktionstänkande i miljöpolitiken (punkt 2).....	34
2. Allemansrätten (punkt 4).....	34
3. Biologisk mångfald i skogsbruket (punkt 5).....	35
4. Gröna nyckeltal för de små företagens miljöarbete (punkt 7).....	35
5. Strategi för miljöexport (punkt 8).....	36
6. Miljöeffekterna av en förtida avveckling av kärnkraften (punkt 9).....	36
7. Miljökonsekvensanalys med anledning av stängningen av Barsebäck 1 (punkt 10).....	37
8. Grön skatteväxling (punkt 11).....	37
9. Grön skatteväxling (punkt 11).....	38
10. Energiskatt på biobränslen (punkt 12).....	38
11. Skatt på förbränning av avfall (punkt 13).....	39
12. Handel med utsläppsrätter (punkt 14).....	39
13. Handel med utsläppsrätter (punkt 14).....	40
14. Handel med utsläppsrätter (punkt 14).....	40
15. Nordisk miljöunion (punkt 18).....	41
16. Oljeutsläpp i Östersjön (punkt 23).....	41
17. Koldioxidbeskattning (punkt 24).....	42
18. Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet (punkt 25).....	43
19. Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet (punkt 25).....	43
Särskilda yttranden.....	45
1. Sanering av förorenad mark.....	45
2. Skatt på förbränning av avfall.....	45
3. Skatt på förbränning av avfall.....	46
4. Hållbar utveckling i Östersjöområdet	46

5. Koldioxidbeskattning	46
Förteckning över behandlade förslag	47
Skrivelsen.....	47
Motioner med anledning av propositionen	47
Motioner från allmänna motionstiden 2000	49

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Redovisningen av arbetet med ekologiskt hållbar utveckling

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ1 yrkande 1.

2. Funktionstänkande i miljöpolitiken

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ3 yrkande 1.

Reservation 1 (c)

3. Decentraliserad miljöpolitik

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ3 yrkande 2.

4. Allemansrätten

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ2 yrkande 3.

Reservation 2 (m, kd, c)

5. Biologisk mångfald i skogsbruket

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ4 yrkande 5 och 2000/01: MJ841 yrkande 6.

Reservation 3 (fp)

6. Sanering av förorenad mark

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ2 yrkande 4.

7. Gröna nyckeltal för de små företagens miljöarbete

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ2 yrkande 1.

Reservation 4 (kd)

8. Strategi för miljöexport

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ3 yrkande 9.

Reservation 5 (c)

9. Miljöeffekterna av en förtida avveckling av kärnkraften

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ1 yrkande 2.

Reservation 6 (m)

10. Miljökonsekvensanalys med anledning av stängningen av Barsebäck 1

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ2 yrkande 2.

Reservation 7 (m, kd)

11. Grön skatteväxling

Riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ1 yrkande 3 och 2000/01: MJ4 yrkande 6.

Reservation 8 (m)

Reservation 9 (fp)

12. Energiskatt på biobränslen

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 3.

Reservation 10 (kd, c)

13. Skatt på förbränning av avfall

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ4 yrkande 7.

Reservation 11 (fp)

14. Handel med utsläppsrätter

Riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ4 yrkande 4, 2000/01: MJ711 yrkande 15, 2000/01: MJ780 yrkande 1 och 2000/01: MJ796 yrkande 2.

Reservation 12 (m)

Reservation 13 (c, fp)

Reservation 14 (mp)

15. Ett grönare transportsystem

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 5.

16. EU:s järnvägspaket

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 10.

17. Avgasutsläpp från motorfordon

Riksdagen avslår motionerna 2000/01: MJ3 yrkande 11 och 2000/01: T231 yrkande 24.

18. Nordisk miljöunion

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 6.

Reservation 15 (c)

19. WTO och hållbar utveckling

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 7.

20. Plan för Sveriges internationella miljöarbete

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ3 yrkande 8.

21. Sveriges agerande i klimatförhandlingarna

Riksdagen avslår motion 2000/01: MJ4 yrkande 1.

22. Hållbar utveckling i Östersjöområdet

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ4 yrkande 8, 2000/01:MJ764 yrkande 15 och 2000/01:MJ783.

23. Oljeutsläpp i Östersjön

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ2 yrkande 5, 2000/01:MJ739 och 2000/01:MJ796 yrkande 4.

Reservation 16 (m, kd)

24. Koldioxidbeskattning

Riksdagen avslår motion 2000/01:MJ4 yrkande 3.

Reservation 17 (fp)

25. Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ1 yrkande 4, 2000/01:MJ3 yrkande 4 och 2000/01:MJ4 yrkande 2.

Reservation 18 (m, kd, c)

Reservation 19 (fp)

26. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2000/01:38 till handlingarna.

Stockholm den 16 januari 2001

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Ulf Björklund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulf Björklund (kd), Sinikka Bohlin (s), Göte Jonsson (m), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Lars Lindblad (m), Ester Lindstedt-Staaf (kd) och Karin Svensson Smith (v).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av hur arbetet med strategier och åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling fortskrider i Sverige, inom EU och internationellt. Skrivelsen är en uppföljning av de åtgärdsprogram som redovisades i regeringens skrivelse Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling (skr. 1999/2000:13). För varje departements verksamhetsområde beskrivs vilka åtgärder som är genomförda och vilka aktiviteter som pågår. I skrivelsen lämnas också en lägesredovisning för de lokala investeringsprogrammen.

Med tanke på det annalkande svenska ordförandeskapet i Europeiska unionen, lyfts i årets skrivelse fram arbetet inom EU och det internationella miljöarbetet.

Utskottets överväganden

Redovisningen av arbetet med ekologiskt hållbar utveckling

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (m) om att kommande skrivelser om hållbara Sverige på ett tydligare sätt bör inriktas mot utvärdering och analys av den förda miljöpolitiken. Utskottet hänvisar bl.a. till Miljömålskommitténs förslag om ett nytt uppföljningssystem och om återkommande fördjupad utvärdering som för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Skrivelsen

Regeringens utgångspunkt för arbetet med att ställa om Sverige till ekologisk hållbarhet har varit det åtgärdsprogram som 1997 redovisades i skrivelsen Ekologisk hållbarhet (skr. 1997/98:13). Detta program innehöll 93 åtgärds-punkter fördelade på de dåvarande tretton departementen inom Regeringskansliet. I 1998 års skrivelse Hållbara Sverige – uppföljning och fortsatta åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling (skr. 1998/99:5) gavs en första redovisning av hur långt arbetet har kommit inom de viktigaste politikområdena och vilka nya politikområden eller förslag som tillkommit. Skrivelsen byggde i stora delar på Hållbara Sverige – Lägerapport 1998 som Delegationen för en ekologiskt hållbar utveckling redovisade i augusti 1998. Regeringen har 1999 återigen redovisat utvecklingen i rapporten Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling (skr. 1999/2000:13). Årets skrivelse följer i stort tidigare upplägg. Regeringen väljer dock att i år, med tanke på det annalkande svenska ordförandeskapet i Europeiska unionen, lyfta fram arbetet inom EU och det internationella miljöarbetet.

Motionen

Enligt motion MJ1 (m) är skrivelsen om Hållbara Sverige i allt väsentligt en beskrivning av verkligheten så som regeringen uppfattar den snarare än en uppföljning i meningen analys och utvärdering av politikens resultat. Därmed skiljer sig redovisningen inte nämnvärt från regeringens årliga redogörelse av miljöarbetet i budgetpropositionen. Det förefaller som ett slöseri med resurser att ge ut en särskild skrivelse som inte tillför något nytt. Skrivelsen skulle kunna ha ett berättigande om den var analytisk och utvärderande till sin karaktär. Kommande skrivelser om hållbara Sverige bör ha som syfte att utvärdera och analysera den förda miljöpolitiken (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer till stora delar i de synpunkter som anförs i motion MJ1 (m) när det gäller behovet av fortlöpande uppföljning och utvärdering av den förda miljöpolitiken. Genom att regeringen årligen för riksdagen redovisar hur arbetet med att nå en ekologiskt hållbar utveckling fortskrider får riksdagen kontinuerlig information om vad som har hänt inom de olika departementens verksamhetsområde. Redovisningen, som görs i anslutning till budgetpropositionen, innehåller en sammanställning av vad vidtagna åtgärder har haft för effekter på omställningsarbetet. Redovisningen innehåller också nya åtgärder som vidtagits under året eller i samband med andra beslut. Enligt utskottets mening kan skrivelsen därmed ses som ett exempel på uppföljning av den förda miljöpolitiken. Vidare erinrar utskottet om att riksdagen våren 1999 på förslag av regeringen godkände en ny struktur i arbetet med miljömål (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183). Förslaget var en vidareutveckling och precisering av det inledda arbetet för en ekologiskt hållbar utveckling. I den nya strukturen för s.k. miljö kvalitetsmål ligger att de skall vara enkla att tillämpa och följa upp. Miljömålskommittén har i sitt betänkande Framtidens miljö – allas vårt ansvar (SOU 2000:52) föreslagit att ett nationellt och ett regionalt uppföljningssystem baserat på indikatorer knyts till miljö kvalitetsmålen. Varje år skall regeringen rapportera till riksdagen hur arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen fortskrider. Vidare föreslås att regeringen en gång per mandatperiod skall presentera en fördjupad utvärdering för att riksdagen skall kunna ta ställning till om korrigerande åtgärder behöver vidtas. Kommitténs förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ1 (m) yrkande 1 nu lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

En hållbar utveckling m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (c) om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till en strategi för ökat funkt-

ionstänkande respektive om decentraliserat miljöarbete. När det gäller förslaget om ökat funktionstänkande hänvisar utskottet bl.a. till att förslaget innebär en genomgripande förändring av det synsätt som präglat arbetet med mål och medel i miljöpolitiken samt att det krävs ganska ingående överväganden och preciseringar innan riksdagen kan göra något uttalande om den konkreta innebörden av ett s.k. funktionstänkande. Vidare avstyrks ett förslag (kd) beträffande förfarandet vid anmälan om nyttjande av annans mark med hänvisning till utskottets tidigare ställningstagande. Med samma motivering avstyrks även två motionsyrkanden (fp) om den biologiska mångfalden i skogsbruket. Vidare avstyrks ett yrkande (kd) om formerna för sanering av förorenad mark m.m.

Skrivelsen

Målet om en hållbar samhällsutveckling omfattar ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Dessa är beroende av varandra och måste vägas samman på ett balanserat sätt för att målet om en hållbar utveckling skall uppnås. I begreppet ekologisk hållbarhet betonas särskilt den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Ytterst handlar det om att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer goda framtidsutsikter och en god livskvalitet. I miljöbalkens första paragraf slås fast att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar att förvalta naturen väl. En förutsättning för att detta arbete skall bli framgångsrikt är ett brett deltagande från samhällets alla aktörer. Kunskap om de ekologiska villkoren för samhällets utveckling blir därmed av stor betydelse. Centrala aspekter för medborgarnas deltagande är möjligheter till insyn, dialog och påverkan.

Miljöhänsyn och resurshushållning måste integreras i beslutsfattandet inom alla verksamheter och sektorer i samhället. Samtidigt måste sektorstänkandet begränsas till förmån för en helhetssyn på samhällets utveckling. Detta kräver ett vidgat perspektiv där såväl ekologiska som ekonomiska och sociala aspekter integreras i beslutsprocesser inom myndigheter, företag och organisationer.

Miljöteknikdelegationen, som inrättades i september 1996, har till uppgift att stimulera utvecklingen och marknadsintroduktion av miljöanpassade produkter, processer och teknik som syftar till en ekologiskt hållbar utveckling.

Miljöteknikdelegationen fokuserar på efterfrågesidan. En stor del av arbetet ägnas åt att tillsammans med användare av olika produkter och tekniker formulera funktionskrav för miljöanpassade produkter för att på så sätt underlätta att innovationer och forskningsresultat omsätts till kommersiella produkter som motsvarar reella behov på marknaden.

Omfattande statliga insatser har gjorts för att garantera särskilt värdefulla mark- och vattenområden ett varaktigt skydd. Regeringen har under året också föreslagit ytterligare områden att ingå i det europeiskt sammanhäng-

ande nätverket av områden med höga naturvärden, Natura 2000. I flera sammanhang har betonats betydelsen av en ökad samverkan mellan naturvärden och kulturmiljösektorn. Artdatabanken är en särskild enhet vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Dess viktigaste uppgifter är att samla in, lagra, utvärdera och tillhandahålla information om hotade och sällsynta växter och djur. Artdatabanken utarbetar utifrån denna information nationella rödlistor som beskriver arternas status.

När det gäller förorenade områden görs från statens sida stora ekonomiska satsningar. Naturvårdsverket har haft regeringens uppdrag att utreda och lämna förslag om hur den efterbehandlingsverksamhet som sker med statlig finansiering skall organiseras. Förslaget har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Motioner

Enligt motion MJ2 (kd) yrkande 3 bör förfarandet vid anmälan om nyttjande av annans mark förändras. Ökad turism kan ge slitage och skador på naturen. Allemansrätten kan missbrukas bl.a. genom kommersiell verksamhet utan markägarens samtycke. Enligt motionärerna bör kommersiell verksamhet på annans mark inte få bedrivas utan markägarens samtycke. Regeringen kan med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken meddela föreskrifter om anmälningsplikt för vissa verksamheter. Av dessa föreskrifter bör framgå att markägaren skall underrättas vid sådan anmälan, att samtycke skall inhämtas, och att skriftligt avtal skall upprättas. I motionen (yrkande 4) uppmärksammas vidare formerna för sanering av förorenad mark. Enligt motionärerna måste den pågående beredningen av Naturvårdsverkets förslag skyndas på. De flesta kommuner har ingen erfarenhet hur man praktiskt genomför en sanering. Kunskap saknas om vart man vänder sig, vilka krav som skall ställas, och vem som kan utföra saneringen. Sanering av förorenade områden bör ordnas på samma sätt som radonsanering, där speciella, för ändamålet certifierade, personer anvisas av ansvarig myndighet. Enligt motion MJ3 (c) bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för ökat funktionstänkande. För att få en helhetssyn på miljöpolitiken är det enligt motionärerna nödvändigt att tänka nytt och annorlunda. Funktionstänkandet är ett sätt att verkligen ta ett helhetsgrepp på miljöpolitiken. Det är inte produkten i sig som skall efterfrågas utan det är funktionen som produkten tillhandahåller som skall efterfrågas. Som kund efterfrågar man inte kylskåpet utan funktionen kylda livsmedel. Funktionstänkandet gör att nya och vad som i dag ses som okonventionella lösningar kommer att utvecklas. Livsstilsfrågor och funktionstänkande hör i allra högsta grad ihop (yrkande 1). Vidare framhålls i motionen att regeringen hittills inte har lyckats ta steget fullt ut att tilltro människor möjligheten till delaktighet. Regeringens uppifrånperspektiv finns tydligt kvar i skrivelsen. Det är absolut nödvändigt att alla delar av samhället engageras i arbetet med att uppnå en hållbar utveckling. Det kräver en decentraliserad politik där människors vilja att leva miljövänligt tas till vara. I stället för alltmer tvingande åtgärder krävs att människor ges möjlighet att ta ansvar och leva miljö-

vänligt. Detta kan handla om alltifrån ekonomiska förutsättningar till information. Miljöpolitiken måste i verkligheten, och inte bara i retoriken, vara decentraliserad (yrkande 2).

Enligt motion MJ4 (fp) är den biologiska mångfalden en förutsättning för människans överlevnad, men också en ständig källa till inspiration och rekreation. Skyddet av den biologiska mångfalden står också högt upp på Folkpartiets politiska miljödagordning. Ett sätt att skydda naturskog och därmed den biologiska mångfalden är att undanta viss skogsmark från skogsbruket. För att en del av Sveriges sista naturskog skall kunna bevaras för kommande generationer måste mer skog skyddas i reservat. Att bevara orörd natur, ostörda rekreationsområden och biologisk mångfald är därför viktiga mål för liberal miljö- och naturresurspolitik (yrkande 5). Motsvarande synpunkter förs fram även i motion MJ841 (fp) yrkande 6.

Utskottets ställningstagande

Centerpartiet efterlyser i motion MJ3 yrkande 1 ett ökat inslag av s.k. funktionstänkande i miljöpolitiken. Utskottet gör inledningsvis den bedömningen att motionen syftar till en genomgripande förändring av det synsätt som hittills präglat arbetet med mål och medel i miljöpolitiken och kontrollen av verksamheter och produkter som påverkar människors hälsa och miljön. Motivtexten i motionen är dock ganska allmänt hållen och ger inget underlag för mer slutgiltiga ställningstaganden. Utskottet vill tills vidare uppfatta motionen som ett initiativ till fortsatta diskussioner i ämnet. En öppen och förutsättningslös debatt angående miljöpolitikens utformning är givetvis positiv från många synpunkter. Som framgår av det följande krävs det emellertid ganska ingående överväganden och preciseringar innan riksdagen kan göra något uttalande om den konkreta innebörden av ett s.k. funktionstänkande.

Det kan nämnas att utskottet nyligen, tillsammans med Naturvårdsverket, anordnade ett seminarium angående livsstil och miljö; frågor som har ett visst samband med de ämnen som berörs i motionen. Det föreligger allmän enighet om att miljöproblemen under senare tid i viss mån ändrat karaktär och att det krävs ökad uppmärksamhet kring enskildas beteenden och samhällets funktioner vad gäller t.ex. produktions-, distributions- och konsumtionsprocesser. Dessa frågor har utskottet nyligen behandlat i anslutning till regeringens skrivelse 1999/2000:114 (bet. 2000/01:MJU3). Så långt kan utskottet ansluta sig till de synpunkter som framförs i motionen.

Det bör också nämnas att miljöbalkens allmänna hänsynsregler i viss mån redan nu ger uttryck för ett funktionstänkande med syftning på både enskilda individer och företag. Det gäller t.ex. principen om bästa möjliga teknik vid yrkesmässig verksamhet och den s.k. produktvalsprincipen. Enligt förarbetena till produktvalsprincipen (2 kap. 6 §) kan paragrafen innebära inte bara att den minst miljöfarliga produkten skall användas för en viss verksamhet utan också att verksamheten skall ske med en metod som inte innefattar någon användning av kemiska produkter m.m. över huvud taget. Som exempel nämns i detta sammanhang att rengöring med hjälp av kemiska produkter i

vissa fall skall kunna ersättas med mekanisk rengöring eller slipning. Ett annat exempel kan vara att ogräsbekämpning i jordbruket skall utföras med andra metoder än med användande av kemiska bekämpningsmedel. Vidare innebär hänsynsregeln i 2 kap. 3 § att vid yrkesmässig verksamhet skall användas bästa möjliga teknik, i syfte att begränsa hälso- och miljöpåverkan av verksamheten. Samtidigt bör uppmärksammas att kraven på hänsyn gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem.

En mer allmän övergång till en funktionsstyrd miljöpolitik riskerar enligt utskottets mening att komma i konflikt med vissa grundläggande principer i ett demokratiskt samhälle; i synnerhet om funktionstänkandet skulle tillämpas i enskilda tillståndsärenden eller t.o.m. tillåtas styra enskildas val av åtgärder i den dagliga verksamheten. Med utgångspunkt i det praktiska exempel som anförs i motionen skulle funktionsprincipen kunna innebära att samhället genom någon myndighet inskränker möjligheten att tillverka eller saluföra en viss produkt (i detta fall kylskåp) med hänvisning till att kylskåpsfunktionen i stället skall fullgöras i form av försäljning eller leverans av kylda livsmedel; dvs. en helt annan näringsgren än den som är aktuell för den berörda företagaren. Funktionstänkandet skulle med andra ord kunna innebära att samhället utövar någon form av centralstyrning av produktionen av varor och tjänster. När det gäller kriterier för den åsyftade prövningen utgår utskottet från att motionen syftar till en bedömning av de alternativa metodernas lämplighet utifrån ett övergripande miljö- och resurshushållningsperspektiv. Även med denna precisering kan det enligt utskottets mening bli mycket svårt att fastställa objektiva, förutsebara och allmänt vedertagna kriterier för bedömningen i det enskilda fallet. Utskottet anser mot angivna bakgrund inte att det finns tillräckligt underlag för att föreslå någon åtgärd eller något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion MJ3 (c) yrkande 1.

Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna i motion MJ3 (c) om att det är absolut nödvändigt att alla delar av samhället engageras i arbetet med att uppnå en hållbar utveckling och att politiken måste utformas på ett sådant sätt att människors vilja att leva miljövänligt tas till vara. Det krävs att människor ges möjlighet att ta ansvar och leva miljövänligt. Det kan avse bl.a. de ekonomiska förutsättningarna och tillgången till information. Även regeringen synes dela denna uppfattning. I skrivelsen anförs bl. a. att ett samhälle där alla medborgare känner delaktighet och har viljan och förmågan att ta ansvar för sitt handlande utgör grunden för arbetet med hållbar utveckling. Viktiga förutsättningar härför är utbildning och kunskap, både om specifika sakfrågor och om medborgarens möjligheter att delta i miljöarbetet. Vidare måste alla medborgare ha möjlighet att kunna ta del av den information som finns om den ekologiska omställningen i Sverige. I skrivelsen uppmärksammas även behovet av utbildning och arbetet med nationella styrdokument såsom skollag, läroplaner, program mål och kursplaner. Dessa ställer tydliga krav på och erbjuder samtidigt stöd för undervisning om hållbar utveckling i skolan och i högskolan. Vidare framhålls behovet av kompetensutveckling hos lärarna när det gäller områdena miljö och naturvetenskap. Utskottet vill i

detta sammanhang påminna om att regeringen i samband med 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:100) aviserade det s.k. gröna kunskapslyftet tillsammans med folkrörelserna. Syftet med det gröna kunskapslyftet är att öka kunskaperna och insikterna hos allmänheten om behovet att ställa om samhället i hållbar riktning samt visa hur den enskilde i vardagen kan bidra i den processen. I skrivelsen framhålls vidare att tillgången till information påverkar möjligheterna att skapa ett hållbart samhälle. Ett av de viktigaste medlen för att förmedla information till konsumenterna om olika produkters miljöegenskaper är miljömärkningen. Vidare bör framhållas att Naturvårdsverket, på regeringens uppdrag, i december 1999 redovisade en nationell kommunikationsstrategi för Agenda 21 och hållbar utveckling. Strategin syftar till att stödja såväl statliga myndigheter som kommuner och andra lokala aktörer i informations- och folkbildningsarbetet. I detta sammanhang bör även de s.k. gröna nyckeltalen uppmärksammas. Dessa kan användas som vägledning för politiska beslut men även utgöra underlag för samhällsdebatt på samma sätt som de ekonomiska nyckeltalen.

På lokal nivå finns goda förutsättningar att utveckla formerna för dialog, samråd och brett engagemang i arbetet för en hållbar utveckling. Inte minst gäller det arbetet med lokala Agenda 21. Inför uppföljningen av konferensen i Rio de Janeiro år 2002 (Rio +10) är det nu viktigt att bygga vidare på den grund som lagts. En nationalkommitté har tillkallats med uppgift att ytterligare förankra, samordna och utveckla arbetet med Sveriges åtaganden inom bl.a. Agenda 21. Som ett led i detta uppdrag förs en aktiv dialog med olika instanser som på olika sätt är engagerade i arbetet med Agenda 21. Ett antal konferenser har arrangerats i olika delar av landet tillsammans med lokala, regionala och andra samarbetspartner. Syftet med dessa konferenser har varit att skapa tillfällen för information och dialog. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ3 (c) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Frågan om allemansrätten och dess omfattning har nyligen behandlats av utskottet i betänkande 2000/01:MJU3. Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motion MJ2 (kd) yrkande 3.

Även frågor med anknytning till värnandet av den biologiska mångfalden i skogsbruket har behandlats utförligt av utskottet i nyss nämnda betänkande. Med hänsyn härtill föreslår utskottet att motionerna MJ4 (fp) yrkande 5 och MJ841 (fp) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

I budgetpropositionen för år 2000 angav regeringen som målsättning att de förorenade områdena skall vara åtgärdade till år 2020. Utskottet instämde i detta ställningstagande (bet. 1999/2000:MJU1). Den statliga verksamheten, som samordnas av Naturvårdsverket, har inriktats på att klarlägga omfattning och konsekvenser av föroreningarna samt att ta fram metoder för undersökningar och efterbehandlingsåtgärder. En översiktlig kartläggning av landets saneringsbehov av förorenade områden har gjorts i samarbete med länsstyrelserna. Enligt Naturvårdsverkets bedömning är det totala antalet förorenade områden ca 22 000. Hälften av dessa har identifierats och resten har uppskattats. Under år 1999 har Naturvårdsverket fördelat knappt 40 miljoner kronor i

bidrag till inventeringar av hela län, till undersökningar samt åtgärder i samband med enskilda objekt. När det gäller den fortsatta beredningen av Naturvårdsverkets förslag om efterbehandlingsverksamheten utgår utskottet givetvis från att Naturvårdsverkets förslag bereds utan onödigt dröjsmål. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ2 (kd) yrkande 4 lämnas utan vidare åtgärd.

Näringsliv

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (kd) om gröna nyckeltal för de små företagens miljöarbete med hänvisning till regeringens ansvar för det fortsatta arbetet med att vidareutveckla nyckeltalen. Vidare avstyrks ett förslag (c) om en samlad strategi för miljöexport i den mån det inte kan anses tillgodosett.

Skrivelsen

Regeringen avser också att fortsätta den dialog med näringslivet och övriga aktörer som påbörjats för att det breda ansvarstagande som behövs skall komma till stånd. Ett exempel på kontakter mellan näringslivet och regeringen är Miljövårdsberedningens uppdrag att förbereda och inleda en dialog med delar av näringslivet om dess arbete med en hållbar utveckling. Syftet med dialogen är att driva på arbetet för en hållbar utveckling i vissa valda sektorer samt att ta fram underlag för politiska beslut och riktlinjer i miljöpolitiken. En annan viktig insats är Närings- och teknikutvecklingsverkets, NUTEK, arbete för att främja näringslivets eget miljöarbete, exempelvis genom införande av miljöledningssystem.

Miljöexport är ett exempel på hur exportframgångar kan vinnas på affärs- mässiga grunder samtidigt som miljöförbättringar erhålls. Regeringen beslutade därför i september 1998 att anvisa 12 miljoner kronor till Sveriges exportråd för att genomföra ett treårigt program med syfte att främja export av miljöteknikrelaterade varor och tjänster i regionalpolitiskt prioriterade regioner i landet. Programmet är fokuserat på teknik och tjänster för rening av luft och vatten samt på avlopp och avfallshantering. Inom dessa branscher är många små och medelstora företag verksamma. Under år 2000 anvisade regeringen ytterligare 9 miljoner kronor till programmet. Genom nämnda program skapas bättre förutsättningar för samverkan mellan exempelvis tekniska konsulter och tillverkningsföretag. Vidare stärks möjligheten att skapa internationella allianser inom detta område. Dessa insatser kommer att fortsätta. Miljöteknikdelegationens uppdrag har för år 2000 utökats till att omfatta insatser som främjar ökad export av miljöanpassade varor och tjänster. Eftersom verksamhetsområdet är nytt för delegationen och endast skall pågå

under ett år har insatserna inriktats mot att pröva olika metoder som kan underlätta små och medelstora företags internationalisering.

Motioner

Enligt motion MJ2 (kd) bör de gröna nyckeltalen omfatta också företag som inte är ISO- eller EMAS-registrerade. Enligt motionärerna är det angeläget att små och medelstora företag arbetar med miljöledningssystem, och att företag kan göra det frivilligt utan certifiering. Riksdagen bör uppmana regeringen att verka för att mindre företag med miljöarbete kommer med i nyckeltalen (yrkande 1). I motion MJ3 (c) yrkas att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om en samlad strategi för miljöexport i linje med vad som tidigare presenterats av Miljöexportutredningen (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Gröna nyckeltal är ett instrument för att följa det övergripande målet för det miljöpolitiska arbetet att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Nyckeltal är endast ett grovt uppföljningssystem och skall därför ses som en förenkling av det indikatorsystem som föreslagits av Naturvårdsverket för att följa de av regeringen föreslagna miljö kvalitetsmålen (deFacto; 98 – Uppföljning av föreslagna nationella miljö kvalitetsmål). Utvecklingen av nyckeltal är en process där nyckeltalen måste anpassas efter de mål de avser att följa, relevanta miljöproblem och samhällsutvecklingen i övrigt. Nyckeltalet Antal miljöcertifierade företag skall belysa i vilken utsträckning näringslivet arbetar med miljöfrågor i sin verksamhet. Nyckeltalet anger antalet företag som är certifierade enligt ISO 14001 eller EMAS. Antalet miljöcertifierade företag ökar men hittills har endast en liten andel av det totala antalet företag infört miljöledningssystem. Dessutom vidtar många företag som inte är miljöcertifierade frivilligt åtgärder i sin verksamhet för att skydda miljön. Användningen av miljöledningssystem ger därför inte heltäckande information om i vilken utsträckning miljöfrågorna omhändertas i verksamheten. Utskottet delar motionärernas uppfattning i motion MJ2 (kd) när det gäller betydelsen av att de små företagen arbetar med miljöledningssystem och att detta skall kunna ske på frivillig väg. Enligt utskottets mening får det dock i första hand ankomma på regeringen att även i fortsättningen främja arbetet med att vidareutveckla nyckeltalen. Enligt skrivelsen har regeringen för avsikt att fortsätta den dialog med näringslivet och övriga aktörer som påbörjats för att det breda ansvarstagande som behövs skall komma till stånd. Som exempel nämns bl.a. Närings- och teknikutvecklingsverkets, NUTEK, arbete för att främja näringslivets egna miljöarbete, exempelvis genom införande av miljöledningssystem. Med det anförda förslår utskottet att motion MJ2 (kd) yrkande 1 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Som framhålls i skrivelsen har medel tidigare anvisats till Sveriges exportråd för att genomföra ett treårigt program med syfte att främja export av mil-

jöteknikrelaterade varor och tjänster i regionalpolitiskt prioriterade regioner i landet. Under år 2000 förstärktes programmet med ytterligare 9 miljoner kronor. Genom nämnda program skapas bättre förutsättningar för samverkan mellan exempelvis tekniska konsulter och tillverkningsföretag. I sin helhet stärks nätverket i Sverige mellan företag, myndigheter, biståndsorgan, finansärer och branschorganisationer. Satsningen förväntas ge en förstärkt nationell samverkan och profilering av svenskt kunnande inom miljöteknik vilket i större grad än tidigare möjliggör gemensamma svenska marknadsföringsinsatser på den internationella miljömarknaden. Enligt regeringen kommer dessa insatser att fortsätta. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ3 (c) yrkande 9 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Energipolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande (m) om de negativa miljöeffekterna av den förtida avvecklingen av kärnkraften med hänvisning framför allt till 1997 års energipolitiska beslut. Vidare avstyrks ett förslag (kd) om en miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1 med hänsyn bl.a. till att regeringen fortlöpande följer upp förutsättningarna för ett fortsatt genomförande av 1997 års beslut.

Skrivelsen

Målet för den svenska energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor. Den skall skapa förutsättningar för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med liten negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Energipolitiken lades fast 1997 genom riksdagens beslut med anledning av propositionen En uthållig energiförsörjning (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97: NU12, rskr. 1996/97:272). Omställningen mot en långsiktigt hållbar energiförsörjning innebär bl.a. att kärnkraften skall ersättas genom effektivisering av elanvändningen, konvertering till nya energislag samt en miljömässigt acceptabel elproduktionsteknik.

Enligt riktlinjerna för energipolitiken skulle en reaktor i Barsebäckverket ställas av före den 1 juli 1998. Regeringsrätten beslutade den 14 maj 1998 att inhibera regeringens beslut om avställning av den första reaktorn i avvaktan på ett rättsligt avgörande. Den 16 juni 1999 meddelade regeringsrätten att regeringens beslut skall stå fast. Den 30 november 1999 ställdes den första reaktorn av efter det att ett preliminärt avtal om ersättning till kraftverkets ägare slutits mellan staten, Vattenfall AB och Sydkraft AB. De åtaganden som följer av avtalet har godkänts av riksdagen (prop. 1999/2000:63, bet.

1999/2000:NU11, rskr. 1999/2000:200). Den andra reaktorn i Barsebäck skulle enligt riktlinjerna för energipolitiken ställas av före den 1 juli 2001. Ett villkor för stängningen av den andra reaktorn i Barsebäck var att bortfallet av elproduktion kunde kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Det energipolitiska programmet innehåller därför åtgärder för att under en femårsperiod stimulera användningen av förnybara energislag och effektivare energianvändning.

Regeringen har i september 2000 i skrivelsen Den fortsatta omställningen av energisystemet m.m. (skr. 2000/01:15) bedömt att riksdagens villkor för en stängning av Barsebäck 2 före juli 2001 inte är uppfyllda. Barsebäcksvverkets andra reaktor stängs så snart dessa villkor är uppfyllda. Regeringens bedömning är att villkoren för stängning bör stå fast och att stängningen kan genomföras efter det att erforderliga åtgärder har fått genomslag. Regeringen bedömer att detta blir fallet senast före utgången av 2003. En ytterligare prövning av om villkoren är uppfyllda skall göras hösten 2001 i anslutning till budgetpropositionen för 2002.

Motioner

I motion MJ1 (m) yrkande 2 framhålls att en av regeringens åtgärder för att uppnå de energipolitiska målen har varit att inleda den förtida avvecklingen av kärnkraften. Följden har blivit att utsläppen av växthusgaser ökat kraftigt samtidigt som södra Sverige hotas av akut effektbrist. För att få fram ny energiproduktion ges omfattande subventioner till vindkraft och biobränslebaserad kraftproduktion. Slutsatsen är att regeringens energipolitik inte har bidragit till att göra Sverige mer ekologiskt hållbart. Miljön har i stället blivit sämre samtidigt som de subventionerade tillskotten av vind- och biobränslebaserad kraftproduktion har försämrat kostnadseffektiviteten i energiförsörjningen. Enligt motion MJ2 (kd) yrkande 2 måste avvecklingen av kärnkraften ske i takt med energieffektivisering och ersättning med förnybar energi. Barsebäck 1 stängdes den 30 november 1999. Ungefär samtidigt stängdes kraftvärmeverket i Karlshamn, Europas renaste oljekraftverk. I stället har Sverige köpt billig el huvudsakligen från Danmark, i huvudsak producerad i kolkraftverk. Barsebäck 2 skulle enligt riksdagsbeslut stängas före den 1 juli 2001. Regeringen har dock konstaterat att man till detta datum ej kan uppfylla de krav som ställts på att bortfallet av elproduktion skall kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och genom minskad användning av el. En grundlig miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1 måste göras omgående. Därifrån kan slutsatser dras om miljökonsekvenser av en stängning av Barsebäck 2.

Utskottets ställningstagande

Energiolitiken lades fast år 1997 genom riksdagens beslut med anledning av propositionen En uthållig energiförsörjning (se ovan). Omställningen mot en långsiktigt hållbar energiförsörjning innebär bl.a. att kärnkraften skall ersättas

genom effektivisering av elanvändningen, konvertering till nya energislag samt en miljömässigt acceptabel elproduktionsteknik. Som framhålls i skrivelsen är målet för den svenska energipolitiken att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor. Den skall skapa förutsättningar för en effektiv energianvändning och en kostnads-effektiv svensk energiförsörjning med liten negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Enerkipolitiken skall vidare bl.a. bidra till att stabila förutsättningar skapas för ett konkurrenskraftigt näringsliv och till en förnyelse och utveckling av den svenska industrin. Landets elförsörjning skall tryggas genom ett energisystem som grundas på varaktiga, helst inhemska och förnybara energikällor samt en effektiv energianvändning. Stränga krav skall ställas på säkerhet och omsorg om hälsa och miljö vid användning och utveckling av ny energiteknik. I detta sammanhang vill utskottet även erinra om det energipolitiska program som beslutades samma år. Programmet omfattar 9 miljarder kronor under en sju-årsperiod och dess huvudinriktning är en kraftfull och långsiktig satsning på forskning, utveckling och demonstration av ny energiteknik. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ1 (m) yrkande 2 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Enligt de ovan nämnda riktlinjerna för energipolitiken skulle en reaktor i Barsebäcksverket ställas av före den 1 juli 1998. Som framgår av skrivelsen blev beslutet om avställning föremål för särskild prövning i Regeringsrätten, och den första reaktorn kunde ställas av först den 30 november 1999 efter det att ett preliminärt avtal om ersättning till kraftverkets ägare slutits mellan staten, Vattenfall AB och Sydkraft AB. Regeringen har i september 2000 i skrivelsen Den fortsatta omställningen av energisystemet m.m. (skr. 2000/01:15) bedömt att riksdagens villkor för en stängning av Barsebäck 2 före juli 2001 inte är uppfyllda. Barsebäcksverkets andra reaktor stängs så snart dessa villkor är uppfyllda. Regeringens bedömning är att villkoren för stängning bör stå fast och att stängningen kan genomföras efter det att erforderliga åtgärder har fått genomslag. Regeringen bedömer att detta blir fallet senast före utgången av år 2003. En ytterligare prövning av om villkoren är uppfyllda skall göras hösten 2001 i anslutning till budgetpropositionen för år 2002. Riksdagen har nyligen ställt sig bakom regeringens bedömning att de villkor som riksdagen satt upp för stängning av den andra reaktorn i Barsebäcksverket inte är uppfyllda. I samband härmed framhölls bl.a. att det inom en rimlig tid torde finnas goda möjligheter att nå de mål som är uppsatta för att kompensera kraftbortfallet. Stängningen av den andra reaktorn skall genomföras så snart att erforderliga villkor fått genomslag. I likhet med regeringen bedömdes detta kunna ske senast före utgången av år 2003. Vidare anfördes att en stängning inte får – enligt de villkor som riksdagen satte upp år 1997 – medföra negativa effekter för elpriset, tillgången på el för industrin, effektbalansen eller för miljön och klimatet. Vidare betonades betydelsen av att regeringen fortlöpande följer upp förutsättningarna för att dessa villkor som riksdagen har ställt upp kan uppfyllas (bet. 2000/01:NU3, rskr.

2000/01:111). Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ2 (kd) yrkande 2.

Miljöskatter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsyrkanden (m, fp) om grön skatteväxling bl.a. med hänvisning till regeringens bedömning att de miljörelaterade skatterna behöver utredas ytterligare för att strategin för en fortsatt skatteväxling skall kunna förverkligas. Vidare avstyrks ett yrkande (c) beträffande en eventuell energiskatt på biobränslen och ett förslag (fp) om skatt på avfallsförbränning. När det gäller biobränslen hänvisar utskottet till miljöministerns bedömning att biobränslen under överskådlig tid bör bli föremål för fortsatt undantag från energibeskattnings. Beträffande skatt på avfallsförbränning hänvisar utskottet till regeringens bedömning såsom den kommer till uttryck i budgetpropositionen för år 2001.

Fyra yrkanden (m, c, fp, mp) uppmärksammar olika aspekter när det gäller utvecklingen av handeln med utsläppsrätter. Samtliga förslag avstyrks med hänvisning till den fortsatta beredningen av Klimatkommitténs förslag.

Skrivelsen

I budgetpropositionen för år 2001 presenteras en strategi för en successivt ökad miljörelatering av skattesystemet genom grön skatteväxling (prop. 2000/01:1 volym 1). Skatteväxlingen bör enligt strategin utgå från de av riksdagen fastställda miljömålen. En omställning av energisystemet och en reformering av energiskattesystemet med en begränsning av koldioxidutsläppen är centrala uppgifter i en grön skatteväxling. Enligt strategin skall omställningen bidra till en effektivare energianvändning, gynna användningen av biobränslen, ge incitament för att minska industrins miljöbelastning, säkerställa industrins konkurrenskraft, skapa förutsättningar för inhemsk produktion av el, förenkla energiskattesystemet och ge det en stabil grund för en hållbar ekonomisk tillväxt. Den principskiss som presenterades i betänkande från Skatteväxlingskommittén (SOU 1997:11) utgör en utgångspunkt för reformen. Regeringen bedömer att det går att ta ytterligare steg i en grön skatteväxling om det sker på ett varsamt och balanserat sätt. Effekterna av de olika stegen bör också löpande följas upp.

Motioner

Enligt motion MJ1 (m) yrkande 3 fungerar grön skatteväxling sällan i praktiken som det är tänkt. Det som regeringen har kallat för grön skatteväxling har

framför allt handlat om att höja skatter och det enda gröna i dessa höjningar har varit att vissa skatter höjts mer än andra. Eftersom vi redan har mycket höga miljöskatter borde grön skatteväxling i Sverige framför allt handla om att sänka andra skatter såsom skatten på arbete. Det andra praktiska problemet med grön skatteväxling är att man byter ut stabila skattebaser mot instabila. Detta ger oss ett instabilt skattesystem som hela tiden måste justeras. Vad vi behöver är ett mer långsiktigt stabilt skattesystem som ger tydliga signaler till de ekonomiska aktörerna. I motion MJ3 (c) framhålls att man ej bör belägga biobränslen med energiskatt. I finansplanen står att läsa att regeringen avser att börja ta ut energiskatt på biobränslen. Detta för att bredda skattebasen. Enligt regeringen är de statsfinansiella konsekvenserna av att inte ta ut skatt för stora för att avstå. Detta aviserade agerande, som stöds av både Miljöpartiet och Vänsterpartiet, står i skarp kontrast till den beskrivning av skatteväxlingsstrategin regeringen säger sig vilja följa. Det finns fog att tro att skattebefrielsen inte alls skulle leda till minskade totala skatteinkomster för staten. Inhemsk produktion av biobränslen ger ett ökat skatteunderlag som med stor sannolikhet skulle uppväga det direkta bortfallet av energiskatterna (yrkande 3). Även i motion MJ4 (fp) uppmärksammas en fortsatt grön skatteväxling. Folkpartiet har sedan länge förespråkade ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken och ställer sig positivt till principerna för en grön skatteväxling. Samtidigt är det viktigt att beakta industrins internationella konkurrenskraft och att miljöskatterna inte tvingar företag att lägga sin verksamhet i andra länder. Genom att genomgripande växla skatt på arbete mot skatt på miljöförstöring förenas miljömålen med målen för den ekonomiska politiken (yrkande 6). Vidare yrkas att en skatt på avfallsförbränning införs för att stimulera till avfallsmिनimering, materialåtervinning och biologiska behandlingsmetoder (yrkande 7). Enligt motionärerna finns all anledning att verka för andra mer hållbara och miljövänligare alternativ för avfallshantering än förbränning.

Frågan om införandet av ett system för handel med utsläppsrätter uppmärksammas i ett antal motioner. Enligt motion MJ4 (fp) måste unionen skapa en gemensam valuta för växthusgaser – en ekologisk euro i form i utsläppsrättigheter. Kyotoprotokollet skapar möjligheter för länder att klara sina åtaganden genom att handla med utsläppsrätter. Att fördela utsläppsrätter via marknaden har stora fördelar jämfört med administrativa regleringar. Sverige bör införa ett system för handel med utsläppsrätter så snart det är möjligt (yrkande 4). I motion MJ711 (c) yrkande 15 framhålls att handel med utsläppsrättigheter inom ramen för en nordisk miljöunion kan vara ett effektivt instrument för att minska utsläppen av växthusgaser med hjälp av marknadsmekanismer. Systemet förenar ekonomiskt och miljömässigt effektiva lösningar. Miljöunionen skulle som en av sina första och viktigaste uppgifter ha att införa ett system med handel av utsläppsrättigheter i Norden och eventuellt i Baltikum. På sikt skulle sedan detta kunna utvidgas till att gälla hela EU. Det är viktigt att handelssystemet utformas på ett sådant sätt att teknikutvecklingen stimuleras och inte bromsas. I motion MJ780 (mp) yrkande 1 redovisas de principiella krav som bör ställas på ett system för handel med

utsläppsrätter. Inkomsterna från den initiala tilldelningen av utsläppsrätter skall tillfalla staten, det är marknadens funktion som skall avgöra minimistorleken på marknaden, och handel med utsläppsrätter skall ske mellan jämbördiga parter. Vidare framhålls att utsläppshandel skall vara ett komplement, ytterligare ett styrmedel och att kraven på att inneha utsläppsrätter i första hand bör riktas mot dem som tillhandahåller produkter som orsakar problem för miljön. Ett system för handel med utsläppsrätter måste utformas så att det totalt sett bidrar till att minska samtliga miljöproblem, och handel med utsläppsrätter kräver ett omfattande internationellt administrativt system. Enligt motion MJ796 (m) är det viktigt att gå vidare i det internationella samarbetet för att begränsa kväve- och fosforutsläppen till Östersjön. Inom ramen för Östersjösamarbetet vore det önskvärt att införa handel med utsläppsrätter. Sverige måste vara pådrivande för att få till stånd ett sådant samarbete. I avvaktan på en internationell handel bör Sverige gå före och införa en handel med utsläppsrätter (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

I den ekonomiska vårpropositionen år 2000 aviseras en skatteväxling för perioden 2001–2010. Höjda skatter på miljöpåverkan skall växlas mot sänkta arbetsgivaravgifter och höjda grundavdrag. Som framhålls i skrivelsen har regeringen i budgetpropositionen för år 2001 följt upp detta förslag med en strategi för en successivt ökad miljörelatering av skattesystemet. En grön skatteväxling har presenterats som utgår från de av riksdagen fastställda miljömålen. Enligt propositionen behöver dock utformningen av nedsättningssystemet för tillverkningsindustrin samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna, alternativa ekonomiska styrmedel och övriga miljörelaterade skatter utredas ytterligare för att strategin för en fortsatt skatteväxling skall kunna förverkligas. När det gäller skatten på arbete framgår av propositionen att den, som ett led i skatteväxlingen och för att balansera de i budgetpropositionen föreslagna höjningarna av energiskatterna, bör sänkas. Utskottet konstaterar för egen del att det går att ta ytterligare steg i en grön skatteväxling om det sker på ett varsamt och balanserat sätt. Som regeringen framhåller får effekterna av de olika stegen löpande följas upp. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ1 (m) yrkande 3 och MJ4 (fp) yrkande 6 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

I samband med regeringens information till riksdagen den 30 november 2000 beträffande förhandlingsresultatet i Haag om FN:s klimatkonvention aktualiserades även frågan om energiskatt på biobränslen. Miljöministern anförde därvid bl.a. att när undantag vad gäller energiskatten för att få fram biobränslen inte behövs längre skall energiskatten betraktas som en skatt på energi och inte på särskilda energislag. Enligt miljöministerns bedömning dröjer det länge innan vi är i den situationen. Under överskådlig tid behövs olika typer av stimulanser för att få fram biobränslen och för att göra dem kostnadseffektiva. Dessutom krävs ytterligare forskning och arbete med teknisk utveckling på detta område (se prot. 2000/01:37). Utskottet ansluter

sig till miljöministerns bedömning när det gäller frågan om energiskatt på biobränslen och avstyrker motion MJ3 (c) yrkande 3.

Sedan den 1 januari 2000 tas skatt ut på avfall som deponeras. Avsikten med skatten är att den, tillsammans med andra styrmedel på avfallsområdet, inom en tioårsperiod skall medföra en halvering av mängden avfall som deponeras. I budgetpropositionen för år 2001 anförde regeringen bl.a. att det är för tidigt att bedöma vilka effekter skatten på avfall fått på avfallshanteringen eftersom skatten endast har varit i kraft under en kort tid. Samtidigt framhölls att det finns anledning att uppmärksamma riskerna med en ökad förbränning av osorterat avfall och att det därför är angeläget att följa upp och utvärdera hur systemet med avfallsbeskattningen fungerar. En fråga som då kan aktualiseras är om en utvidgning av skattebasen bör ske till att omfatta även förbränning av avfall (prop. 2000/01:1 volym 1 s. 231). Med det anförda avstyrks MJ4 (fp) yrkande 7.

Utskottet har nyligen behandlat ett antal motionsyrkanden om handel med utsläppsrätter (bet. 2000/01:MJU3). Utskottet var mot bakgrund av den pågående beredningen av Klimatkommitténs betänkande (SOU 2000:23) inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av dessa motionsyrkanden. Utskottets ställningstagande kvarstår. Samtidigt vill utskottet erinra om att Klimatkommittén i sitt betänkande bl.a. lämnat förslag om investeringsbidrag för att främja användningen av förnybara energikällor i el- och fjärrvärmeproduktion samt för att effektivisera energianvändningen i den energiintensiva industrin. Vidare bör uppmärksammas att den miljörelaterade delen av strategin för grön skatteväxling bl.a. innebär en fördjupad analys av alternativa ekonomiska styrmedel som skall kunna komplettera skattestyrmedlen. Utöver traditionellt inriktade bidragslösningar nämns i detta sammanhang bl.a. system för handel med utsläppsrätter (se prop. 2000/01:1 volym 1 s. 36). Utskottet föreslår med det anförda att motionerna MJ4 (fp) yrkande 4, MJ711 (c) yrkande 15, MJ780 (mp) yrkande 1 och MJ796 (m) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Transporter m.m.

Utskottets förslag i korthet

I den mån de inte kan anses tillgodosedda avstyrker utskottet två yrkanden (c) om Sveriges agerande i samband med den fortsatta behandlingen av EU:s järnvägspaket respektive Sveriges agerande i FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD). Vidare avstyrks två likalydande förslag (c) om nollemissionsfordon.

Skrivelsen

Genomförandet av Agenda 21 och förberedelserna för tioårsuppföljningen av Riokonferensen om miljö och utveckling (Rio +10) är centrala utgångspunk-

ter för arbete med att åstadkomma ekologisk hållbarhet. Under år 2000 har Sverige deltagit aktivt i en mängd olika internationella forum, främst inom EU, OECD, FN, WTO, internationella miljökonventioner samt genom regionalt utvecklingssamarbete i vårt närområde. FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) möts årligen för att driva på och underlätta genomförandet av rekommendationerna i handlingsprogrammet Agenda 21. Under år 2000 har, som tidigare nämnts, frågor kring markanvändning och jordbruk samt handel och investeringar behandlats särskilt. År 2001 skall bl.a. frågor kring energi, transporter och informationsspridning behandlas. Med tanke på tyngden i dessa frågor får Sverige en viktig uppgift att ena EU i gemensamma ståndpunkter och föra dess talan i dialogen med övriga världen.

I december 1999 enades EU:s transportministrar om ett nytt s.k. järnvägspaket. Grunden för kompromissen är att Europas järnvägar snabbt måste vitaliseras om de inte skall fortsätta att tappa marknadsandelar. Enligt regeringen är det inte acceptabelt att järnvägen, som är relativt miljövänlig, förlorar sin konkurrenskraft i förhållande till mindre miljövänliga transportsätt. Överenskommelsen skall ses som ett viktigt steg på vägen mot en europeisk järnväg med större konkurrenskraft med förbättrade möjligheter för svenska transportkunder att använda järnvägen för långväga godstransporter. Med ökad konkurrens kan priserna sänkas och effektiviteten förbättras på Europas järnvägar.

Den svenska bilindustrin arbetar med att miljöanpassa fordonen. Bilindustrin är också viktig för ekonomi och sysselsättning i Sverige. Kunskap om teknik och organisatoriska lösningar som kan bidra till en hållbar utveckling är viktiga konkurrensfaktorer. Många av världens ledande fordonstillverkare satsar i dag stora resurser på att skapa konkurrensfördelar genom att tidigt kunna erbjuda bränslesnålare eller alternativt drivna fordon. För en livskraftig fordonsindustri krävs särskilda insatser för att möta framtidens utmaningar. Ett nära och aktivt samarbete mellan staten och näringslivet har en stor betydelse för utvecklingen av framtidens teknik.

Motioner

Enligt motion MJ3 (c) yrkande 5 bör Sverige inom FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) under år 2001 särskilt driva frågan om skapandet av ett grönare transportsystem. Vidare bör Sverige inom ramen för EU:s järnvägspaket verka för förbättrade möjligheter till kombitrafik som ett led i att öka järnvägens attraktivitet. Enligt motionärerna är detta ett viktigt moment för att kunna flytta gods från lastbil till järnväg där så är möjligt. Sverige måste gå i täten för ett intensifierat arbete på detta område (yrkande 10). Vidare bör Sverige verka för att 10 % av de nytillverkade fordon som säljs inom EU år 2005 skall vara nollemissionsfordon. Att utveckla fordon som drivs med hjälp av miljövänliga drivmedel är en förutsättning för att kunna skapa ett hållbart och grönt transportsystem. Genom att ställa upp ett konkret mål visar man att det finns en vilja och en marknad, vilket är viktigt för att få

fordonsindustrin att satsa på utveckling av nollemissionsfordon (yrkande 11). Motsvarande krav framförs även i motion T231 (c) yrkande 24.

Utskottets ställningstagande

Godstransportdelegationen (K 1998:06) har till uppgift att bl.a. utveckla ett trafikslagsövergripande synsätt i syfte att effektivisera godstransportsystemet och göra det ekologiskt hållbart. Som framgår av skrivelsen skall delegationen i juni 2001 presentera förslag till en samlad svensk godstransportstrategi med förslag på åtgärder såväl nationellt som internationellt. I december 1998 lämnade EU:s transportråd en rapport angående uppföljningen av slutsatserna från Europeiska rådets möte i Cardiff i juni 1998. I rapporten underströks bl.a. transportrådets avsikt att fortsätta arbetet med att ta fram en enhetlig strategi och relevanta miljömål i syfte att påskynda integreringen av miljökrav och hållbar utveckling i den gemensamma transportpolitiken. En strategi för integrering av miljö och hållbar utveckling i transportpolitiken antogs sedermera på transportministermötet i oktober 1999. Strategin gäller för perioden 2000–2004. Den första uppföljningen kommer att ske under det svenska ordförandeskapet våren 2001. När det gäller arbetet inom FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) bör uppmärksammas att kommissionen år 2001 bl.a. skall behandla frågor kring transporter. Som regeringen framhåller i skrivelsen får Sverige med tanke på tyngden i dessa frågor en viktig uppgift att ena EU i gemensamma ståndpunkter och föra dess talan i dialogen med övriga världen. Avslutningsvis konstaterar utskottet med hänvisning till den europeiska miljöbyråns rapport om miljötillståndet i unionen att transporternas miljöpåverkan utgör ett av de mest svårlösta problemen. Det beror bl.a. på att trafiken i luften, på land och till sjöss fortsätter att öka snabbt. Regeringen framhåller i skrivelsen att ambitionen att Sverige skall vara en internationellt pådrivande kraft och ett föregångsland för ekologisk hållbar utveckling står fast. Utskottet delar denna uppfattning. Det internationella samarbetet är en viktig hörnsten i ansträngningarna för att åstadkomma ekologisk hållbarhet även på detta område. Med det anförda kan syftet med motion MJ3 (c) yrkande 5 i allt väsentligt anses tillgodosett. Motionen avstyrks i berörd del.

Som framgår av skrivelsen enades EU:s transportministrar i december 1999 om ett nytt ”järnvägspaket”. Uppgårelsen innebär att marknaden för internationella godstransporter öppnas på ett särskilt transeuropeiskt järnvägsnät, att alla järnvägsföretag i medlemsstaterna kan söka tillstånd för trafik på detta nät, att banhållning och trafikutövning tydligare delas upp för att skapa insyn och undvika diskriminering av nykomlingar på marknaden och att nya principer skall gälla för fördelning av tåglägen och för prissättning av järnvägsinfrastruktur. Uppgårelsen innehåller vidare förslag till fortsatt arbete för att komma till rätta med problem som rör samtrafik på de olika järnvägsnäten och eliminering av flaskhalsar i infrastrukturen. Ett observationssystem inrättas som skall ge kommissionen möjlighet att följa utvecklingen på järnvägsmarknaden. Säkerhetsaspekterna skall garanteras genom åtgärder på nationell nivå och möjligheterna att inrätta en EU-myndighet för detta syfte

skall studeras vidare. Som framhålls i skrivelsen är överenskommelsen ett viktigt steg på väg mot en europeisk järnväg med större konkurrenskraft. Det bör nu finnas möjligheter för svenska transportkunder att använda järnvägen för långväga godstransporter. Med ökad konkurrens kan priserna sänkas och effektiviteten förbättras på Europas järnvägar. Nu finns instrumenten för att verka för en utveckling i denna riktning. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ3 (c) yrkande 10 lämnas utan vidare åtgärd.

En särskild utredare har haft till uppgift att se över det statliga åtagandet för forskning och utveckling när det gäller avgaser och bränslen inom motorfordonsområdet. Uppdraget omfattade även avgasutsläpp från arbetsmaskiner. Även det pågående arbetet inom EU med att ta fram det femte ramprogrammet för forskning och utveckling och andra forskningsprogram som berör avgasfrågor skulle beaktas. Som framgår av skrivelsen redovisades resultatet i april 2000 i betänkandet Ren luft på väg (SOU 2000:35). Betänkandet remissbehandlas för närvarande. I detta sammanhang bör även uppmärksammas att ett avtal mellan svenska staten och fordonstillverkarna om ett samverkansprogram för utveckling av mer miljöanpassade fordon undertecknades i april 2000. Vidare bör påpekas att den tidigare femåriga fordonsskattebefrielsen för bilar som tillhör miljöklass 1 har avlösts av ett modifierat system som har föranletts av nya avgasbestämmelser som har beslutats på EU-nivå. I den nya utformningen ges i stället skattelättnaden som ett belopp som successivt avräknas mot fordonsskatten. För personbilar och lätta bussar med en tjänstevikt på högst 1 275 kg och för lätta lastbilar med en tjänstevikt på högst 1 275 kg som uppfyller kraven i miljöklass 1 är beloppet 3 500 kr om de registreras under år 2000. Beloppet är 1 500 kr vid registrering under år 2001. För övriga personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar som har högre tjänstevikter kommer dessa belopp i stället att gälla under 2001 respektive 2002. Sverige har sedan EU-medlemskapets början varit pådrivande i arbetet med att integrera miljöhänsyn och hållbar utveckling i all EU-politik. Utskottet utgår från att Sverige bl.a. när det gäller miljöanpassade fordon även i fortsättningen skall vara pådrivande. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ3 (c) yrkande 11 och T231 (c) yrkande 24 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Internationellt samarbete m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkanden (c) som behandlar bildandet av en nordisk miljöunion, Världshandelsorganisationens (WTO) förhållningssätt till principen om att förorenaren betalar samt hur Sverige internationellt skall kunna vara pådrivande på miljöområdet. Utskottet hänvisar därvid bl.a. till de nordiska ländernas nuvarande samarbete på miljöområdet, att en hållbar utveckling redan i dag är ett uttalat mål för WTO respektive Sveriges ambitioner när det gäller det internationella miljöarbetet. Vidare avstyrks ett yr-

kande (fp) om mer aktivt svenskt agerande i klimatfrågan med hänvisning till bl.a. regeringens i skrivelsen uttalade ambitioner i denna fråga. När det gäller de i flera motioner (m, kd, fp) framförda synpunkterna om det internationella samarbetet i Östersjöområdet finner utskottet att dessa yrkanden inte påkallar någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. De yrkanden (m, kd) om ytterligare insatser för att komma till rätta med oljeutsläppen i bl.a. Östersjön avstyrks med hänvisning till framför allt regeringens kommande proposition med anledning av Oljeutsläppsutredningens förslag.

Skrivelsen

Ambitionen att Sverige skall vara en internationellt pådrivande kraft och ett föregångsland för ekologisk hållbar utveckling står fast. Det internationella samarbetet är en viktig hörnsten i ansträngningarna för att åstadkomma ekologisk hållbarhet. Genomförandet av Agenda 21 och förberedelserna för tioårsuppföljningen av Riokonferensen om miljö och utveckling (Rio +10) är centrala utgångspunkter för detta arbete. Under år 2000 har Sverige deltagit aktivt i en mängd olika internationella forum, främst inom EU, OECD, FN, WTO, internationella miljökonventioner samt genom regionalt utvecklings-samarbete i vårt närområde.

På de nordiska statsministrarnas uppdrag pågår inom Nordiska ministerrådets ram ett samarbete om att ta fram en strategi för hållbar utveckling i Norden. Strategin skall inriktas på sådana områden där Norden har gemensamma intressen och särskilt goda förutsättningar att samarbeta och där det nordiska samarbetet skapar ett särskilt mervärde. Strategin omfattar följande områden: klimatförändringar, hav, kemikalier, livsmedelssäkerhet, energi, transport, lantbruk, näringsliv, fiske, fångst och skogsbruk.

Regeringen har i skrivelse om handelspolitiken (skr. 1998/99:59) klargjort att handelssystemet och WTO måste engageras och ge sitt bidrag till det globala arbetet med hållbar utveckling. Detta är ett av många viktiga mål i en ny runda i WTO. Sverige deltar i de internationella diskussionerna om handel och miljö främst inom WTO:s kommitté för handel och miljö, CTE. Denna kommitté är huvudforumet för behandlingen av sambandet mellan handel och miljö. Arbetet inom CTE är av stor betydelse för att påverka och genomdriva eventuella förändringar i handelsregelverket med inriktning mot en hållbar utveckling. Sverige arbetar för att miljö och hållbar utveckling skall integreras i handelsregelverket så att en liberalisering av handeln kan medverka till en hållbar utveckling.

I de internationella klimatförhandlingarna arbetar Sverige för att de utestående frågorna i Kyotoprotokollet skall kunna lösas i syfte att protokollet skall kunna träda i kraft så snart som möjligt. Vid konventionens fjärde partsmöte beslutades en tidsplan, Buenos Aires Action Plan, som syftar mot beslut vid det kommande sjätte partsmötet hösten 2000.

Regeringen beslutade i maj 1998 att tillsätta en parlamentariskt sammansatt kommitté (M 1998:06) med uppgift att presentera förslag till en samlad svensk strategi och ett åtgärdsprogram som lägger stor vikt vid att kostnadseffektivitet uppnås. Den s.k. Klimatkommittén redovisade sina förslag för regeringen i april 2000. Betänkandet (SOU 2000:23) remissbehandlades under sommaren och hösten 2000 och förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Sverige verkar aktivt för en hållbar utveckling inom Östersjöregionen. I Visby i maj 1996 kom statsministrarna i Östersjöregionen och Europeiska kommissionen överens om att hållbar utveckling skall vara grunden för det fortsatta samarbetet i regionen. I juni 1998 antog utrikesministrarna och EU inom Östersjörådet en Agenda 21 för Östersjöområdet kallad Baltic 21. Denna inkluderar mål och scenarier för hållbar utveckling i ett trettioårigt perspektiv inom regionen och ett aktionsprogram med tidsplaner, aktörer och finansiering. Baltic 21 fokuserar på sju sektorer (jordbruk, energi, fiske, skog, industri, turism och transporter) vars utveckling bedöms vara av särskilt stor betydelse för att uppnå ett hållbart Östersjöområde. Sverige är tillsammans med Ryssland även ansvarigt för samordningen av åtgärder inom industrisektorn. Ett internationellt upptaktsmöte för industrisektorn hölls den 21–22 mars 2000 i Stockholm med representanter för alla medlemsländer. Vid mötet antogs en internationell strategi för att genomföra handlingsprogrammet för industrisektorn. Även andra organisationer och insatser är viktiga för att främja en hållbar utveckling i Östersjöregionen. Det gäller t.ex. International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC), Helsingforskommissionen för Östersjöns miljö (HELCOM) och Vision and Strategies around the Baltic Sea (VASAB) – det sistnämnda ett samarbete organiserat av ministrarna ansvariga för regional utvecklingsplanering.

Oljeutsläppsutredningen lämnade i januari 1999 sitt betänkande Att komma åt oljeutsläppen (SOU 1998:158). Utredningen pekar bl.a. på vikten av att förhindra oljeutsläpp främst genom att fungerande mottagningsanordningar finns i varje hamn och att olagliga utsläpp effektivt beivras. Beredning av utredningens förslag pågår, och en proposition är planerad till våren 2001.

Motioner

Enligt motion MJ3 (c) yrkande 6 bör Sverige ta initiativet till bildandet av en nordisk miljöunion. Ett samarbete på miljöområdet mellan de nordiska länderna inrymmer en stor potential, och enligt motionärerna bör detta samarbete kunna utvecklas ytterligare. Ett sätt att kunna gå längre och verkligen ge miljöfrågorna större tyngd är att bilda en nordisk miljöunion. Den nordiska miljöunionen skulle kunna vara ett föredöme när det gäller samarbete mellan länder inom och utom EU. Vidare framhålls i motionen (yrkande 7) att Sverige aktivt bör verka för att principen om att förorenaren betalar (PPP – Pollutor Pays Principle) skall genomsyra WTO. Den alltmer globaliserade värld vi lever i leder till ökad handel och utbyte mellan individer, företag och länder. Detta ställer naturligtvis stora krav på att miljön skyddas och värnas. Frihandel skall bejakas men det skall göras med hänsyn till miljön. Sverige måste

vara en pådrivande kraft när det gäller att föra upp miljön på agendan i världshandelsorganisationen. Enligt motionärerna är det också angeläget att regeringen presenterar en specificerad plan för hur Sverige internationellt skall vara en pådrivande kraft på miljöområdet (yrkande 8). Enligt motion MJ4 (fp) yrkande 1 bör Sveriges representanter bli mer aktiva i klimatfrågan för att driva på utvecklingen mot en hållbar lösning.

Ökade insatser för att förbättra miljösituationen i och kring Östersjön efterlyses i motion MJ4 (fp) yrkande 8. För att minska och på sikt kunna stoppa utsläppen kring och till Östersjön krävs gemensamma lösningar mellan berörda länder och samarbete över gränserna. Jordbruket måste minska sina utsläpp. Initiativ bör tas inom ramen för Östersjösamarbetet för att åstadkomma hårdare krav på sjöfarten och för att omläggningen av jordbruksstöden inom EU påskyndas. Sekretariatet för Östersjörådet skall koordinera och initiera insatser för att uppfylla Agenda 21. Enligt motion MJ764 (m) yrkande 15 måste det internationella samarbetet i Östersjöområdet ytterligare intensifieras för att man skall få till stånd bindande avtal om utsläppsminskningar. I motion MJ783 (kd) yrkas att regeringen tar fram en förvaltningsplan för Östersjön. En sådan internationell plan bör enligt motionärerna omfatta en total översikt över hot, möjligheter och åtgärder samt bedömda effekter.

I motion MJ2 (kd) yrkande 5 begärs åtgärder för att bekämpa oljeutsläpp. Enligt motionärerna brådskar det med insatser för att komma till rätta med oljeutsläppen i bl.a. Östersjön. Redare har diskuterat åtgärder för att komma åt dem som gör sig skyldiga till oljeutsläpp, men detta torde vara en uppgift för kustbevakning, polis och åklagare. Behovet är stort av specialutbildade åklagare som har möjlighet att agera snabbt och effektivt. Regeringen bör därför snarast lämna ett förslag till åtgärder som effektiviserar det rättsliga förfarandet när det gäller att bekämpa oljeutsläppen. Även i motion MJ739 (m) uppmärksammas behovet av åtgärder när det gäller ansvaret för illegala utsläpp av olja. Enligt motion MJ796 (m) bör regeringen undersöka förutsättningarna för nollutsläpp av olja från fartygstrafiken i Östersjön (yrkande 4).

Enligt motion MJ4 (fp) yrkande 3 bör regeringen verka för en lägsta nivå på koldioxidskatt i EU. Motionärerna anser att en europeisk miniminivå för koldioxidskatten bör införas. Vidare bör EU ges möjlighet att fatta beslut om miljöskatter med majoritet. Därmed skulle det skapas förutsättningar för en harmonisering av miljöavgifter och energiskatter inom unionen.

Utskottets ställningstagande

När det gäller det i motion MJ3 (c) aktualiserade förslaget om en nordisk miljöunion bör inledningsvis uppmärksammas att riksdagen (utrikesutskottet) under våren 2001 kommer att behandla fristående motionsförslag med samma eller liknande innebörd. Härutöver konstaterar utskottet att miljöfrågorna har haft och har ett stort utrymme i de nordiska ländernas samarbete. Samarbetet har dessutom betydelse inte bara för de nordiska länderna utan också för vårt närområde. Som redovisas i skrivelsen pågår på de nordiska statsministrarnas

uppdrag inom Nordiska ministerrådets ram ett samarbete om att ta fram en strategi för hållbar utveckling i Norden. Den nordiska miljöstrategin syftar till att bevara den biologiska mångfalden, att nå en hållbar användning av naturresurserna och att minska föroreningar och utsläpp under kritiska belastningsgränser. Under år 2000 har förhandlingar dessutom pågått om ett nytt miljöhandlingsprogram för åren 2000 – 2004 som skall antas av de nordiska miljöministrarna. Enligt vad utskottet erfarit kommer förslaget till program att färdigbehandlas under första halvåret 2001. Med det anförda föreslås att motion MJ3 (c) yrkande 6 nu lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Som regeringen anför i skrivelsen är en hållbar utveckling redan i dag ett uttalat mål för Världshandelsorganisationen (WTO). Handelssystemet och WTO måste därmed engageras och ge sitt bidrag till det globala arbetet med hållbar utveckling. Detta är nödvändigt för att förtroendet för organisationen skall upprätthållas och för att förståelsen för fördelarna med en öppen handel skall kunna öka. Arbetet inom CTE (kommitté för handel och miljö) är av stor betydelse för att påverka och genomdriva eventuella förändringar i handelsregelverket med inriktning mot en hållbar utveckling. Det anses allmänt att miljöfrågorna endast kan lösas inom ramen för en bredare WTO-förhandling. För att nå önskat resultat på området verkar Sverige och EU för att miljöfrågorna skall ingå i en kommande ny förhandlingsrunda i WTO. Sverige och EU verkar här dels för att miljöfrågorna skall kunna integreras sektorsövergripande i alla områden som förhandlas, dels för att specifika miljöfrågor skall kunna hanteras. Till dessa hör, som framgår av skrivelsen, bl.a. den viktiga frågan om relationen mellan handelsregelverket och handelsåtgärder i miljökonventioner, försiktighetsprincipens utrymme i WTO-regelverket samt frågan om miljömärkningssystemens relation till WTO-avtalet. Med det anförda konstaterar utskottet att det föreligger en betydande samstämmighet mellan å ena sidan den i skrivelsen redovisade ambitionsnivån i dessa frågor och å andra sidan de synpunkter som förs fram i motion MJ3 (c) yrkande 7. Enligt utskottets mening bör motionsyrkandet därmed kunna lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

I skrivelsen redovisar regeringen bl.a. hur det internationella miljöarbetet bedrivs på olika områden och hur Sveriges ambition att vara en internationellt pådrivande kraft och ett föregångsland för ekologisk hållbar utveckling fullföljs genom en rad olika åtgärder. Utskottet finner ingen anledning att i detta sammanhang förespråka upprättandet av en särskild plan för hur Sverige internationellt skall vara en pådrivande kraft på miljöområdet. Därmed avstyrks motion MJ3 (c) yrkande 8.

Det i motion MJ4 (fp) uttalade önskemålet om att Sveriges representanter internationellt skall vara mer aktiva i klimatfrågan sammanfaller med regeringens i skrivelsen uttalade ambition på detta område. Även utskottet delar regeringens uppfattning att Sverige i de internationella klimatförhandlingarna skall arbeta för att de utestående frågorna i Kyotoprotokollet skall kunna lösas så att protokollet skall kunna träda i kraft så snart som möjligt. För att nå målen på klimatområdet behövs omfattande åtgärder globalt. Sverige måste

därför även i fortsättningen aktivt medverka i det internationella samarbetet för att där driva de frågor som bedöms viktigast samt förmedla svenska erfarenheter av åtgärder och resultat för att minska utsläppen av växthusgaser. I detta sammanhang bör även regeringens kommande förslag om en samlad svensk klimatstrategi (beredning pågår i Regeringskansliet) uppmärksammas. Enligt utskottets mening kan en sådan samlad strategi få stor betydelse även för Sveriges möjligheter att vara pådrivande i de fortsatta internationella klimatförhandlingarna. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ4 (fp) yrkande 1 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

När det gäller en hållbar utveckling i Östersjöregionen vill utskottet anföra följande. Enligt tidigare överenskommelse mellan Östersjöregionens stater och Europeiska kommissionen skall en hållbar utveckling vara grunden för det fortsatta samarbetet i regionen. Med beslutet år 1998 om Baltic 21 (Agenda 21 för Östersjöområdet) införlivades mål och scenarier för hållbar utveckling i ett trettioårigt perspektiv inom regionen i det fortsatta arbetet. Ett aktionsprogram med tidsplaner, aktörer och finansiering utarbetades. Som framhålls i skrivelsen fokuserar Baltic 21 på sju sektorer (jordbruk, energi, fiske, skog, industri, turism och transporter) vars utveckling bedöms vara av särskilt stor betydelse för att uppnå ett hållbart Östersjöområde. Dessutom lyfts arbetet med regional utvecklingsplanering i samarbete med VASAB (Visions and Strategies Around the Baltic Sea) fram som en viktig fråga. VASAB är ett samarbete organiserat av ministrarna ansvariga för regional utvecklingsplanering. Arbetet inriktas på genomförandet av aktionsprogrammet för vilket sektorerna själva ansvarar. Överenskommelser har även träffats om att utveckla och genomföra en Agenda 21 för utbildningssektorn inom Östersjöregionen. Som framgår av skrivelsen är Sverige tillsammans med Ryssland ansvarigt för samordningen av åtgärder inom industrisektorn. Ett internationellt upptaktsmöte för industrisektorn hölls den 21–22 mars 2000 i Stockholm med representanter för alla medlemsländer. Vid mötet antogs en internationell strategi för att genomföra handlingsprogrammet för industrisektorn. Även andra organisationer deltar aktivt i Baltic 21 och främjar därmed en hållbar utveckling i Östersjöregionen. Det gäller t.ex. International Baltic Sea Fishery Commission (IBSFC) och Helsingforskommissionen för Östersjöns miljö (HELCOM). Det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, med sin starka koncentration på närområdena, är också viktigt för en hållbar utveckling av regionen. I detta sammanhang bör även nämnas att svenska myndigheter såsom Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen samt Statens kärnkraftinspektion genomför ett omfattande projektsamarbete med sina motparter i de baltiska länderna och nordvästra Ryssland. Med det ovan anförda tillgodoses enligt utskottets mening i allt väsentligt syftet med motionerna MJ4 (fp) yrkande 8, MJ764 (m) yrkande 15 och MJ783 (kd). Motionerna i berörda delar bör därmed inte påkalla någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Östersjöstrategin har utarbetats inom ramen för Helsingforskonventionen. Konventionen i sin ursprungliga version undertecknades år 1974 av staterna

runt Östersjön. År 1992 antogs en ny version som undertecknades av Östersjöstaterna och dessutom av EU. Verkställande organ inom konventionen är Helsingforskommissionen (HELCOM) med ett sekretariat och fem permanenta kommittéer. Konventionen bygger till stor del på andra, globala konventioner, bl.a. 1973 års konvention till förhindrande av förorening från fartyg med ändringsprotokoll från 1978 (MARPOL 1973/78). Syftet med Östersjöstrategin är att minimera miljöpåverkan från sjöfarten i Östersjöområdet. Strategin omfattar samtliga fartyg, således inte bara handelsfartyg utan också arbets-, fiske- och fritidsfartyg. Tyngdpunkten i strategin ligger på förebyggande åtgärder. Strategin innefattar totalt nio rekommendationer rörande genomförandet. Sammanfattningsvis innebär rekommendationerna följande:

- I princip måste alla fartyg lämna fartygsgenererat avfall som inte får släppas ut.
- Det blir förbjudet att släppa ut toalettavfall också från mindre fartyg.
- Alla fartyg som anlöper en hamn skall bidra till hanteringskostnaderna, oavsett om de lämnar något avfall eller inte.
- Kostnaderna bakas in i hamnavgiften.
- Denna princip skall tillämpas för oljeavfall men målet är att rekommendationen skall tillämpas även på annat avfall.
- Ikraftträdandedatum varierar mellan de olika bestämmelserna. Förbudet mot utsläpp av toalettavfall från mindre fartyg och om utrustning för kvarhållande av sådant avfall skall gälla från den 1 januari 2005.

I detta sammanhang bör även uppmärksammas att det inom EU för närvarande pågår ett arbete med att ta fram ett direktiv om mottagningsanordningar i hamn för fartygsgenererat avfall och lastrester från fartyg. Strävan i arbetet har varit att nå en överensstämmelse med Östersjöstrategin och att inte i något avseende begränsa denna. Vidare har riksdagen nyligen behandlat en proposition, 1999/2000:133, om genomförande av Östersjöstrategin (bet. 2000/01: TU5, rskr. 2000/01:15). Beslutet innebär bl.a. lagändringar som gör det möjligt att genomföra Östersjöstrategin i den del som avser mottagningsanordningar för fartygsgenererat avfall och tillhörande frågor. Som en följd av dessa lagändringar har regeringen nyligen fattat beslut om förordningar som bl.a. innebär att en obligatorisk skyldighet införs för fartyg att lämna sitt avfall till mottagningsanordning i hamn. Mottagningsanordningar skall finnas i alla hamnar och den som tar ut hamnavgift (eller motsvarande avgift) ansvarar för dessa. Förordningarna innebär även att den som ansvarar för en mottagningsanordning skall upprätta en avfallshanteringsplan efter samråd med kommunen. Sjöfartsverket skall meddela närmare föreskrifter om mottagningsanordningarna och om avfallshanteringsplanerna. Förordningarna träder i kraft den 1 april 2001. Med det anförda och i avvaktan på den av regeringen aviserade propositionen med anledning av Oljeutsläppsutredningens förslag föreslår utskottet att motionerna MJ2 (kd) yrkande 5, MJ739 (m) och MJ796 (m) yrkande 4 nu lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet är inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av de i motion MJ4 (fp) yrkande 3 framförda kraven beträffande koldioxidbeskattningen inom EU. Motionen avstyrks i berörd del.

Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet

Utskottets förslag i korthet

I avvaktan på kommunernas redovisning av de lokala investeringsprogrammen avstyrker utskottet flera yrkanden (m, c, fp) som innebär att investeringsprogrammen skall avslutas eller på annat sätt förändras.

Skrivelsen

Regeringen har fattat beslut i tre omgångar. Våren 1998 fattades beslut om att stödja 42 kommuners treåriga lokala investeringsprogram för perioden 1998 – 2000. Våren 1999 beslutade regeringen att fördela bidrag till 47 kommuners investeringsprogram för perioden 1999–2000. I beslutsomgången våren 2000 beviljade regeringen sammanlagt 1,2 miljarder kronor i bidrag till ytterligare 56 investeringsprogram. Vid genomförandet under perioden 2000–2002 kommer totalt 4,5 miljarder kronor att investeras och enligt kommunernas uppskattning skapas 4 100 årsarbeten. Totalt har 125 kommuner (varav 20 kommuner mer än en gång) och ett kommunalförbund beviljats sammanlagt knappt 5 miljarder kronor i bidrag till sina lokala investeringsprogram vid besluten 1998, 1999 och 2000. Detta ger med de pengar som bidragsmottagarna själva satsar en total investeringsvolym på 21,5 miljarder kronor, varav direkt miljörelaterade investeringar utgör ca 17 miljarder kronor. Programmen bedöms enligt kommunernas beräkningar skapa ca 15 600 årsarbeten under perioden fram till 2002.

Motioner

I motion MJ1 (m) uppmärksammas att Riksrevisionsverket i en rapport har kritiserat de lokala investeringsprogrammen och de former för vilka stödet tilldelas kommuner. De förväntade miljöeffekterna har många gånger överskattats. Kommunerna tycks söka bidrag mest för att möjligheten finns, snarare än för att lösa lokala miljöproblem. Programmen har inte varit anpassade för nytänkande och innovationer. Projektens beräknade sysselsättningseffekter har överstigit det verkliga utfallet. Någon bedömning av om bidragen kan tänkas ha konkurrensnedvridande effekter har inte gjorts. Enligt motionärerna bör stödet till lokala investeringsprogram avskaffas (yrkande 4). Enligt motion MJ3 (c) yrkande 4 skall ingångna avtal fullföljas men i övrigt bör de lokala investeringsprogrammen avslutas. Riksrevisionsverket har riktat kritik mot att flera av programmen är av sådan karaktär att de skulle ha genomförts

även utan statligt stöd. I stället för att öppet redovisa kritiken väljer regeringen att endast i korta ordalag nämna att en rapport från RRV presenterades i juni 1999. Att regeringen avstår från att öppet redovisa den kritik som riktats mot de lokala investeringsprogrammen är enligt motionärerna anmärkningsvärt. I motion MJ4 (fp) yrkas att lokala investeringsprogram omändras till klimatinvesteringsprogram. För att bidra till en förändrad livsstil bör ett åtgärds paket som stimulerar till ökad användning av IT-kommunikation, minskad användning av biltransporter i företag och hushåll, sänkt energikonsumtion och energieffektivisering genomföras med start redan år 2001. Fördelning och bedömning av anslag för klimatinvesteringsprogram skall handhas av Naturvårdsverket (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Förslag om att avsluta de lokala investeringsprogrammen har nyligen avstyrkts av utskottet (2000/01:MJU3 s. 25). Utskottet framhöll därvid bl.a. att de kommuner som beviljats bidrag för perioden 1998–2000 våren 2001 skall lämna slutrapporter och redovisa utfallet av de lokala investeringsprogrammen. Slutrapporterna ger underlag för en slutlig bedömning av vilket statsbidrag som kommunerna har rätt till. Slutrapporterna ger också underlag för redovisningar och analyser av vilka resultat och effekter som uppnåtts beträffande miljö, sysselsättning, teknikutveckling samt för sammanställning av nya kunskaper och erfarenheter. I avvaktan på kommunernas slutrapporter föreslår utskottet att även motionerna MJ1 (m) yrkande 4, MJ3 (c) yrkande 4 och MJ4 (fp) yrkande 2 avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Funktionstänkande i miljöpolitiken (punkt 2)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ3 yrkande 1.

Ställningstagande

För att få en helhetssyn på miljöpolitiken är det enligt min mening nödvändigt att tänka nytt och annorlunda. Funktionstänkandet är ett sätt att verkligen ta ett helhetsgrepp på miljöpolitiken. Det är inte produkten i sig som skall efterfrågas utan den funktion som produkten tillhandahåller. Som kund efterfrågar man inte kylskåpet utan funktionen kylda livsmedel. Funktionstänkandet gör att nya och vad som i dag ses som okonventionella lösningar kommer att utvecklas. Livsstilsfrågor och funktionstänkande hör i allra högsta grad ihop. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för ökat funktionstänkande. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ3 yrkande 1 om en strategi för ökat funktionstänkande.

2. Allemansrätten (punkt 4)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

4. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ2 yrkande 3.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör förfarandet vid anmälan om nyttjande av annans mark förändras. Ökad turism kan ge slitage och skador på naturen. Allemansrätten kan missbrukas bl.a. genom kommersiell verksamhet utan markägarens samtycke. Regeringen kan med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken meddela föreskrifter om anmälningsplikt för vissa verksamheter. Av dessa föreskrifter bör framgå att markägaren skall underrättas vid sådan anmälan, att samtycke skall inhämtas och att skriftligt avtal skall upprättas. Vi föreslår att riksdagen till-

kännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ2 yrkande 3 om förfarande vid anmälan om nyttjande av annans mark.

3. Biologisk mångfald i skogsbruket (punkt 5)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

5. Riksdagen bifaller motionerna 2000/01:MJ4 yrkande 5 och 2000/01:MJ841 yrkande 6.

Ställningstagande

Enligt Folkpartiets mening är den biologiska mångfalden en förutsättning för människans överlevnad, men också en ständig källa till inspiration och rekreation. Skyddet av den biologiska mångfalden står också högt upp på Folkpartiets politiska miljödagordning. Ett sätt att skydda naturskog och därmed den biologiska mångfalden är att undanta viss skogsmark från skogsbruket. För att en del av Sveriges sista naturskog skall kunna bevaras för kommande generationer måste mer skog skyddas i reservat. Att bevara orörd natur, ostörda rekreationsområden och biologisk mångfald är viktiga mål för liberal miljö- och naturresurspolitik. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motionerna MJ4 yrkande 5 och MJ841 yrkande 6 om värnandet av den biologiska mångfalden.

4. Gröna nyckeltal för de små företagens miljöarbete (punkt 7)

av Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ2 yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöledningssystem enligt ISO eller EMAS kostar tid och pengar. Kostnaden är ofta för hög för små företag och därmed ett hinder för registrering. Ändå har många av dessa företag ett aktivt och levande miljöarbete. Företagarnas Riksorganisation arbetade förra året med ett enklare miljörevisionssystem på grund av de höga kostnaderna för ett litet företag att satsa på ISO- eller EMAS-system. Verksamheten i mindre företag borde räknas med i de gröna nyckeltalen för miljöarbetet i svenska företag. Nu räknas bara ISO- och EMAS-registrerade företag och inte alls det aktiva miljöarbete som pågår i många mindre företag. Detta medför att nyckeltalen inte säger så mycket om det totala miljöarbetet. Enligt vår mening är det angeläget att små och medelstora företag arbetar med miljöledningssystem, och att företag kan göra det frivilligt utan certifiering. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen

som sin mening vad som framförts i motion MJ2 yrkande 1 om nyckeltal för de små företagens miljöarbete.

5. Strategi för miljöexport (punkt 8)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

8. Riksdagen bifaller motion 2000/01: MJ3 yrkande 9.

Ställningstagande

Marknaden för renodlad miljöteknik beräknas i dag till 4 000 miljarder kronor och förväntas uppgå till 6 000 miljarder kronor år 2010. Tillväxttakten är mellan 5 och 20 % per år, men den svenska andelen av denna marknad är blygsam. Sverige är nettoimportör av renodlad miljöteknik. Detta får ses som anmärkningsvärt i ett land där kundkrav och lagstiftning under en lång tid drivit utvecklingen framåt. Centerpartiet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en samlad strategi för miljöexport i linje med vad som tidigare presenterats av Miljöexportutredningen (SOU 1998:118). Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ3 yrkande 9 om en samlad strategi för miljöexport.

6. Miljöeffekterna av en förtida avveckling av kärnkraften (punkt 9)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

9. Riksdagen bifaller motion 2000/01: MJ1 yrkande 2.

Ställningstagande

Målet för den svenska energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken skall vidare skapa förutsättningar för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med liten negativ inverkan på hälsa och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. En av regeringens åtgärder för att uppnå dessa mål har varit att inleda den förtida avvecklingen av kärnkraften. Följden har blivit att utsläppen av växthusgaser har ökat kraftigt samtidigt som södra Sverige hotas av akut effektbrist. För att få fram ny energiproduktion ges omfattande subventioner till vindkraft och biobränslebaserad kraftproduktion. Denna energipolitik har inte bidragit till att göra Sverige mer ekologiskt hållbart. Miljön har i stället blivit sämre samtidigt som de subventionerade tillskotten av vind- och biobränsle-

baserad kraftproduktion har försämrat kostnadseffektiviteten i energiförsörjningen. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ1 yrkande 2 om energipolitiken.

7. Miljökonsekvensanalys med anledning av stängningen av Barsebäck 1 (punkt 10)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

10. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ2 yrkande 2.

Ställningstagande

Avvecklingen av kärnkraften måste ske i takt med energieffektivisering och ersättning med förnybar energi. Barsebäck 1 stängdes den 30 november 1999. Ungefär samtidigt stängdes kraftvärmeverket i Karlshamn, Europas renaste oljekraftverk. I stället har Sverige köpt billig el huvudsakligen från Danmark som i huvudsak producerats i kolkraftverk. Barsebäck 2 skulle enligt riksdagsbeslut stängas före den 1 juli 2001. Regeringen har dock konstaterat att man till detta datum ej kan uppfylla de krav som ställts på att bortfallet av elproduktion skall kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och genom minskad användning av el. En grundlig miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1 måste göras omgående. Därifrån kan slutsatser dras om miljökonsekvenser av en stängning av Barsebäck 2. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ2 yrkande 2 om en miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1.

8. Grön skatteväxling (punkt 11)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

11. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ1 yrkande 3 och avslår motion 2000/01:MJ4 yrkande 6.

Ställningstagande

Grön skatteväxling kan i teorin vara ett verksamt instrument för att med fackspråk ”internalisera externa kostnader”, dvs. låta de verksamheter som ger upphov till negativa miljöeffekter betala för de skador som uppstår. Problemet är att grön skatteväxling i praktiken sällan fungerar som det är tänkt. Det som regeringen kallar för grön skatteväxling handlar framför allt om att höja

skatter, och det enda gröna i dessa höjningar har varit att vissa skatter höjts mer än andra. Eftersom vi redan har mycket höga miljöskatter borde grön skatteväxling i Sverige framför allt handla om att sänka andra skatter såsom skatten på arbete. Det andra praktiska problemet med grön skatteväxling är att man byter ut stabila skattebaser mot instabila. Detta ger oss ett instabilt skattesystem som hela tiden måste justeras. Vad som behövs är ett mer långsiktigt stabilt skattesystem som ger tydliga signaler till de ekonomiska aktörerna. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ1 yrkande 3 om grön skatteväxling. Därmed avstyrks motion MJ4 yrkande 6.

9. Grön skatteväxling (punkt 11)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

11. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ4 yrkande 6 och avslår motion 2000/01:MJ1 yrkande 3.

Ställningstagande

Folkpartiet har sedan länge förespråkat ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, och vi ställer oss positiva till principerna för en grön skatteväxling. Samtidigt är det viktigt att beakta industrins internationella konkurrenskraft och att miljöskatterna inte tvingar företag att lägga sin verksamheten i andra länder. I värsta fall skulle detta t.o.m. kunna försämra miljön om miljökraven i dessa andra länder är avsevärt mildare än i Sverige. Det är likaså angeläget att notera att effektiva miljöskatter leder till att skattebasen minskar, vilket naturligtvis reducerar möjligheten att finansiera andra skattesänkningar. Genom att genomgripande växla skatt på arbete mot skatt på miljöförstöring förenas miljömålen med målen för den ekonomiska politiken. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ4 yrkande 6 om grön skatteväxling. Därmed avstyrks motion MJ1 yrkande 3.

10. Energiskatt på biobränslen (punkt 12)

av Ulf Björklund (kd), Eskil Erlandsson (c) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

12. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ3 yrkande 3.

Ställningstagande

I finansplanen för år 2001 (prop. 2000/01:1) står att regeringen avser att börja ta ut energiskatt på biobränslen. Detta för att bredda skattebasen. Enligt regeringen är de statsfinansiella konsekvenserna av att inte ta ut skatt för stora för att avstå. Detta agerande, som stöds av både Miljöpartiet och Vänsterpartiet, står i skarp kontrast till den skatteväxlingsstrategi som regeringen säger sig vilja följa. Det finns fog för att tro att skattebefrielsen inte alls skulle leda till minskade totala skatteinkomster för staten. Inhemsk produktion av biobränslen ger ett ökat skatteunderlag som med stor sannolikhet skulle uppväga det direkta bortfallet av energiskatterna. Detta bortser regeringen från. Regeringens agerande skapar stor oklarhet och försvårar möjligheterna att skapa grönare energi- och transportsystem. Enligt vår mening måste regeringens planer på att belägga biobränslen med energiskatt avvisas. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ3 yrkande 3 om att inte belägga biobränslen med energiskatt.

11. Skatt på förbränning av avfall (punkt 13)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

13. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ4 yrkande 7.

Ställningstagande

Avfallsförbränning utgör en av de största källorna till dioxinbildning. Det finns all anledning att verka för andra mer hållbara och miljövänliga alternativ för avfallshantering än förbränning. För att stimulera till avfallsminimering, materialåtervinning och biologiska behandlingsmetoder bör förbränningen av avfall beskattas. Folkpartiet föreslår därför en viktbaserad skatt på förbränning på samma nivå som dagens deponiskatt. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ4 yrkande 7 om införandet av en skatt på avfallsbränning.

12. Handel med utsläppsätter (punkt 14)

av Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Lars Lindblad (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

14. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ796 yrkande 2 och avslår motionerna 2000/01:MJ4 yrkande 4, 2000/01:MJ711 yrkande 15 och 2000/01:MJ780 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det viktigt att gå vidare i det internationella samarbetet för att begränsa kväve- och fosforutsläppen till Östersjön. Inom ramen för Östersjösamarbetet vore det önskvärt att införa handel med utsläppsrätter. Sverige måste vara pådrivande för att få till stånd ett sådant samarbete. I avvaktan på en internationell handel bör Sverige gå före och införa en handel med utsläppsrätter. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ796 yrkande 2 om handel med utsläppsrätter. Därmed avstyrks motionerna MJ4 yrkande 4, MJ711 yrkande 15 och MJ780 yrkande 1.

13. Handel med utsläppsrätter (punkt 14)

av Eskil Erlandsson (c) och Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 14. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2000/01:MJ4 yrkande 4 och 2000/01:MJ711 yrkande 15 samt avslår motionerna 2000/01: MJ780 yrkande 1 och 2000/01: MJ796 yrkande 2.

Ställningstagande

Kyotoprotokollet skapar möjligheter för länder att klara sina åtaganden genom att handla med utsläppsrätter. Sådan handel kan vara ett effektivt instrument för att minska utsläppen av växthusgaser med hjälp av marknadsmekanismer. Att fördela utsläppsrätter via marknaden har stora fördelar jämfört med administrativa regleringar. Systemet förenar ekonomiskt och miljömässigt effektiva lösningar. Det är viktigt att handelssystemet utformas på ett sådant sätt att teknikutvecklingen stimuleras och inte bromsas. Sverige bör införa ett system för handel med utsläppsrätter så snart det är möjligt. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motionerna MJ4 yrkande 4 och MJ711 yrkande 15 om handel med utsläppsrätter. Därmed avstyrks motionerna MJ780 yrkande 1 och MJ796 yrkande 2.

14. Handel med utsläppsrätter (punkt 14)

av Gudrun Lindvall (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

14. Riksdagen bifaller motion 2000/01: MJ780 yrkande 1 och avslår motionerna 2000/01: MJ4 yrkande 4, 2000/01: MJ711 yrkande 15 och 2000/01: MJ796 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt min mening bör följande principiella krav ställas på ett system för handel med utsläppsätter. Inkomsterna från den initiala tilldelningen av utsläppsätter skall tillfalla staten, marknadens funktion skall avgöra minimistorleken på marknaden och handel med utsläppsätter skall ske mellan jämbördiga parter. Vidare skall utsläppshandel vara ett komplement, ytterligare ett styrmedel, och kraven på att inneha utsläppsätter bör i första hand riktas mot dem som tillhandahåller produkter som orsakar problem för miljön. Ett system för handel med utsläppsätter måste utformas så att det totalt sett bidrar till att minska samtliga miljöproblem. En sådan handel kräver dessutom ett omfattande internationellt administrativt system. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ780 yrkande 1 om principiella krav på ett system för handel med utsläppsätter. Därmed avstyrks motionerna MJ4 yrkande 4, MJ711 yrkande 15 och MJ796 yrkande 2.

15. Nordisk miljöunion (punkt 18)

av Eskil Erlandsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:

18. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ3 yrkande 6.

Ställningstagande

Samarbete på miljöområdet mellan de nordiska länderna inrymmer en stor potential. Centerpartiet vill dock gå längre än de olika samarbeten som just nu pågår. Ett sätt att kunna gå längre och verkligen ge miljöfrågorna större tyngd är att bilda en nordisk miljöunion. En nordisk miljöunion har stora förutsättningar att lyckas då det i de nordiska länderna finns en stor samsyn vad gäller miljöarbetet. Dessutom skulle de av de nordiska länderna som är med i EU kunna visa på att den flexibla integrationen i unionen inte bara behöver handla om frågor som rör ekonomi och handel. Det faktum att alla nordiska länder inte är med i EU skulle göra en miljöunion ännu intressantare som projekt. Den nordiska miljöunionen skulle kunna vara ett föredöme när det gäller samarbete mellan länder inom och utom EU. Sverige bör ta initiativet till bildandet av en nordisk miljöunion. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ3 yrkande 6 om en nordisk miljöunion.

16. Oljeutsläpp i Östersjön (punkt 23)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse:

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservation 16. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2000/01:MJ2 yrkande 5, 2000/01:MJ739 och 2000/01:MJ796 yrkande 4.

Ställningstagande

Oljeutsläppsutredningen lämnade i januari 1999 sitt slutbetänkande Att komma åt oljeutsläppen (SOU 1998:158). En proposition planeras till våren 2001. Vi anser att det brådskar med insatser för att komma till rätta med oljeutsläppen i bl.a. Östersjön. Redare har diskuterat åtgärder för att komma åt dem som gör sig skyldiga till oljeutsläpp, men detta torde vara en uppgift för kustbevakning, polis och åklagare. Behovet är stort av specialutbildade åklagare som har möjlighet att agera snabbt och effektivt. Regeringen bör snarast lämna ett förslag till åtgärder som effektiviserar det rättsliga förfarandet när det gäller att bekämpa oljeutsläppen. För att komma till rätta med problemen krävs dessutom internationella överenskommelser om hårdare reningskrav för sjötrafiken. Inom svensk ekonomisk zon bör regeringen undersöka förutsättningarna för ett nollutsläpp av olja från fartygstrafiken. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motionerna MJ2 yrkande 5, MJ739 och MJ796 yrkande 4 om oljeutsläpp i Östersjön.

17. Koldioxidbeskattning (punkt 24)

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 24 borde ha följande lydelse:

24. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ4 yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen bör enligt min mening verka för en lägsta nivå på koldioxidskatt i EU. Vidare bör EU ges möjlighet att fatta beslut om miljöskatter med majoritet. Därmed skulle det skapas förutsättningar för en harmonisering av miljöavgifter och energiskatter inom unionen. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ4 yrkande 3 om en lägsta nivå på koldioxidskatt i EU.

18. Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet (punkt 25)

av Ulf Björklund (kd), Göte Jonsson (m), Ingvar Eriksson (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Eskil Erlandsson (c), Lars Lindblad (m) och Ester Lindstedt-Staaf (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

25. Riksdagen bifaller motionerna 2000/01:MJ1 yrkande 4 och 2000/01:MJ3 yrkande 4 samt avslår motion 2000/01:MJ4 yrkande 2.

Ställningstagande

Riksrevisionsverket har i en särskild rapport kritiserat de lokala investeringsprogrammen och de former för vilka stödet tilldelas kommuner. De förväntade miljöeffekterna har många gånger överskattats. Kommunerna tycks söka bidrag mest för att möjligheten finns, snarare än för att lösa lokala miljöproblem. Programmen har inte varit anpassade för nytänkande och innovationer. Projektens beräknade sysselsättningseffekter har överstigit det verkliga utfallet. Någon bedömning av om bidragen kan tänkas ha konkurrensnedvridande effekter har inte gjorts. Enligt vår mening skall ingångna avtal fullföljas men i övrigt bör de lokala investeringsprogrammen avslutas. Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motionerna MJ1 yrkande 4 och MJ3 yrkande 4 om de lokala investeringsprogrammen. Därmed avstyrks motion MJ4 yrkande 2.

**19. Lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet
(punkt 25)**

av Harald Nordlund (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

25. Riksdagen bifaller motion 2000/01:MJ4 yrkande 2 samt avslår motionerna 2000/01:MJ1 yrkande 4 och 2000/01:MJ3 yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att det lokala investeringsprogrammet skall omvandlas till ett klimatinvesteringsprogram. För att bidra till en förändrad livsstil bör ett åtgärdsprogram som stimulerar till ökad användning av IT-kommunikation, minskad användning av biltransporter i företag och hushåll, sänkt energikonsumtion och energieffektivisering genomföras med start redan år 2001. Fördelning och bedömning av anslag för klimatinvesteringsprogram skall handhas av Naturvårdsverket. Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförts i motion MJ4 yrkande 2 om de lokala investeringsprogrammen. Därmed avstyrks motionerna MJ1 yrkande 4 och MJ3 yrkande 4.

Särskilda yttranden

1. Sanering av förorenad mark

Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd) anför:

Vi kristdemokrater framhåller i vår motion den handfallenhet många kommuner känner när det gäller frågan om sanering av förorenade markområden. I skrivelsen uppger regeringen, att den statliga verksamheten har inriktats på att klarlägga omfattning och konsekvenser av föroreningarna samt att ta fram metoder för undersökningar och efterbehandlingsåtgärder. Länsstyrelserna har kartlagt landets saneringsbehov. En utredning har gjorts om hur den statligt finansierade efterbehandlingsverksamheten skall organiseras. Beredning pågår i Regeringskansliet. Utskottets majoritet anser att staten satsar stora ekonomiska resurser på sanering av förorenade områden. De flesta kommuner har emellertid ingen erfarenhet av hur ett saneringsarbete skall organiseras i praktiken. Kunskap saknas om vart man vänder sig, vilka krav som skall ställas och vem som kan utföra saneringen. Det finns kommuner som funderat på detta i tre år. Utskottet utgår från att Naturvårdsverkets förslag om efterbehandlingsverksamheten bereds utan onödigt dröjsmål. Vi kristdemokrater vill att beredningen påskyndas.

2. Skatt på förbränning av avfall

Kjell-Erik Karlsson (v) och Karin Svensson Smith (v) anför:

Avfall är en resurs som kan nyttiggöras på olika sätt. Inriktningen måste vara att minimera tillkomsten av avfall samt ta hand om det som uppstår på ett hållbart sätt. Just nu oroas vi av den mycket stora satsning som görs av kommuner på söpförbränning – satsningar som gör att man binder upp sig för ett system som inte hör hemma i ett hållbart samhälle. Vi ser även med oro på den snabbt expanderande importen av olika typer av mer eller mindre farligt avfall eller sopor, en import som ständigt ökar på grund av att det är ekonomiskt fördelaktigt att förbränna avfallet i Sverige jämfört med andra länder som har skatt på avfallsförbränning.

Ekonomiska styrmedel ger rätt utformade kostnadseffektiva signaler till producenter och avfallsaktörer att skapa förutsättningar för en hållbar avfalls politik. Det behövs alltså ekonomiska styrmedel för att styra avfallsströmmarna i en hållbar utveckling. Förbränning och deponering bör ha en likvärdig skattenivå. Det är inte hållbart att bygga och låsa fast sig i ett avfallssystem som bygger på förbränning som den stora framtida avfallsmottagaren. Därför är det angeläget att följa upp och utvärdera avfallsbeskattnings styreffekt.

3. Skatt på förbränning av avfall

Guðrun Lindvall (mp) anför:

Miljöpartiet ser med oro på den allt vanligare förbränningen av avfall. Det gäller då inte rena bränslen som trä, utan framför allt osorterat avfall och hushållsavfall. Vi anser att en sådan förbränning inte hör hemma i ett långsiktigt hållbart samhälle med ekologiska förtecken. Den utformning som avfalls-skatterna har fått är olycklig. Miljöpartiet framförde i samband med propositionen i ämnet att risken var stor att förbränningen av osorterat avfall och hushållsavfall skulle öka. Risken var också uppenbar att dessa bränsleslag skulle tränga undan rena biobränslen. Vi anser att verkligheten visar att detta sker. Det finns alltså tunga skäl för att se över beskattningen och korrigera den obalans som uppstått genom att införa beskattning på förbränning av avfall. Eftersom detta för närvarande bereds i Regeringskansliet reserverar vi oss inte i detta betänkande.

4. Hållbar utveckling i Östersjöområdet

Ulf Björklund (kd) och Ester Lindstedt-Staaf (kd) anför:

I skrivelsen lämnar regeringen en omfattande redogörelse för det internationella samarbetet i Östersjöområdet. Insatserna för att uppnå en hållbar utveckling i Östersjöområdet är omfattande. Enligt vår mening finns det dock en tendens till bristande samordning när det gäller verksamheten inom de sju olika sektorer som omfattas av Baltic 21. Vi kristdemokrater efterlyser därför en förvaltningsplan för Östersjön. I denna förvaltningsplan bör bl.a. ingå en vattenvårdsplan.

5. Koldioxidbeskattning

Kjell-Erik Karlsson (v) och Karin Svensson Smith (v) anför:

Utskottet har inte nu varit berett att föreslå ett uttalande från riksdagen med anledning av ett yrkande i motion MJ4 (fp) angående en lägsta nivå på koldioxidskatt inom EU. Vänsterpartiet vill dock med anledning av detta ställningstagande klargöra att det enligt vår mening är av stor vikt att få till stånd gemensamma regler och miniminivåer för en koldioxidbeskattning inom EU.

Vi förutsätter att regeringen verkar för en minimiskatt på koldioxid inom EU. Om det skulle visa sig att nuvarande regelverk inom EU i praktiken omöjliggör beslut om en sådan skatt bör man enligt vår mening överväga en revidering av existerande fördrag.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

I skrivelse 2000/01:38 Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling lämnar regeringen (Miljödepartementet) en redovisning av hur arbetet med strategier och åtgärder för en ekologiskt hållbar utveckling fortskrider i Sverige, inom EU och internationellt.

Motioner med anledning av propositionen

2000/01:MJ1 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om syftet med kommande skrivelser om Hållbara Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energipolitiken.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grön skatteväxling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om de lokala investeringsprogrammen.

2000/01:MJ2 av Ester Lindstedt-Staaf m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nyckeltal för de små företagens miljöarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en miljökonsekvensanalys av stängningen av Barsebäck 1.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förfarande vid anmälan om nyttjande av annans mark.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om formerna för sanering av förorenad mark.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att bekämpa oljeutsläpp.

2000/01:MJ3 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på en strategi för ökat funktionstänkande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en politik för ett decentraliserat miljöarbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte belägga biobränslen med energiskatt.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fullfölja ingångna avtal men i övrigt avsluta de lokala investeringsprogrammen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i CSD under år 2001 särskilt bör driva frågan om skapandet av ett grönare transportsystem.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör ta initiativet till bildandet av en nordisk miljöunion.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige aktivt bör verka för att principen om att förorenaren betalar (PPP – pollutor pays principle) skall genomsyra WTO.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är angeläget att regeringen presenterar en specificerad plan för hur Sverige internationellt skall vara en pådrivande kraft på miljöområdet.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en samlad strategi för miljöexport i linje med vad som tidigare presenterats av Miljöexportutredningen.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom ramen för EU:s järnvägspaket bör verka för förbättrade möjligheter till kombitrafik.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall verka för att 10 % av de nytillverkade fordonen som säljs i EU 2005 skall vara nollemissionsfordon.

2000/01:MJ4 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sveriges representanter skall bli mer aktiva i klimatfrågan.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lokala investeringsprogram omändras till klimatinvesteringsprogram.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör verka för en lägstanivå på koldioxidskatt i EU.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett system för handel med utsläppsrätter.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om värnandet av den biologiska mångfalden.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en fortsatt grön skatteväxling.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av en skatt på avfallsförbränning.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade insatser för att förbättra miljösituationen i och kring Östersjön.

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:MJ711 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om handel med utsläppsrättigheter i en nordisk miljöunion.

2000/01:MJ739 av Inger René och Berit Adolfsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder när det gäller ansvaret för illegalt utsläpp av olja.

2000/01:MJ764 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det internationella samarbetet i Östersjöområdet.

2000/01:MJ780 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om principiella krav på ett system för handel med utsläppsrätter.

2000/01:MJ783 av Ester Lindstedt-Staaf och Chatrine Pålsson (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen begär att regeringen tar fram en förvaltningsplan för Östersjön.

2000/01:MJ796 av Ingvar Eriksson m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utsläppsrätter.

4. Riksdagen begär att regeringen undersöker förutsättningarna för nollutsläpp av olja från fartygstrafiken i Östersjön.

2000/01:MJ841 av Harald Nordlund och Lennart Kollmats (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om värmandet av den biologiska mångfalden.

2000/01:T231 av Sven Bergström m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ställa upp ett konkret mål som att senast 2005 skall minst 10 % av de fordon som säljs vara nollemissionsfordon.